

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

A Political and Economic Analysis of Boycotts in Support of Palestine in the Qur'anic Context

Kur'an Bağlamında Filistin'e Destek Amaçlı Boykotların Siyasal ve Ekonomik Analizi

Ahmet Erdinçli*

Abstract: This study examines contemporary boycott movements developed in support of Palestine within the framework of Quranic principles of justice, charity, solidarity, and economic responsibility, evaluating the moral legitimacy, limitations, and transformative capacity of boycotts. The main argument is that boycotts are not merely passive responses based on abstaining from consumption; they can transform into active responsibility practices when supported by knowledge-based, justice-centered, and alternative economic construction. Principles in the Quran such as avoiding oppression (Hud 11/113), upholding justice meticulously (Maide 5/8), verifying the accuracy of information (Hucurat 49/6), and the equitable distribution of wealth (Hashr 59/7) are interpreted as fundamental references defining the ethical framework of modern economic activism. In this context, the study argues that contemporary boycott movements remaining solely at the level of symbolic protest or emotional response are insufficient in terms of Quranic integrity; true transformation is possible through charity, ethical consumption, alternative production networks, social finance, and institutional solidarity. The limitations of boycotts have been discussed in terms of the risks of acting on misinformation, causing collective harm, generating hatred, or becoming symbolically devoid of strategic awareness. The study also reveals that while digital activism can generate awareness, it is not sufficient on its own; consistency between discourse and action is of central importance from a Quranic perspective. Consequently, in the context of Palestine, boycotts, when evaluated from a Quranic perspective, are not merely an economic rejection; they are a conscious distancing from structures that support oppression, an effort to establish new economic relationships centered on solidarity with the oppressed and justice. Thus, economic choice transcends individual consumption behavior and becomes a visible manifestation of political-ethical responsibility. This approach emphasizes the necessity for the contemporary Muslim subject to develop an economic consciousness that is not reactive but constructive, not temporary but sustainable, and not superficial but based on revelation.

Keywords: Tafsir, Finance, Palestine, Politics, Boycott.

Öz: Bu çalışma, Filistin'e destek amacıyla geliştirilen çağdaş boykot hareketlerini adalet, infak, dayanışma ve iktisadi sorumluluk gibi Kur'anî ilkeler çerçevesinde ele almakta; boykotların ahlâkî meşruiyetini, sınırlılıklarını ve dönüştürücü kapasitesini değerlendirmektedir. Çalışmanın temel savı, boykotların yalnızca tüketimden kaçınmaya dayalı edilgen tepkiler olmadığı; bilgiye dayalı, adalet merkezli ve alternatif iktisadi inşayla desteklendiklerinde etkin birer sorumluluk pratiğine dönüşebileceğidir. Zulme meyletmekten sakınma

* Asst. Prof. Dr., Manisa Celal Bayar University, Faculty of Theology, Department of Basic Islamic Sciences

Dr. Öğr. Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9205-043X>

ahmet.erdincli@cbu.edu.tr

Cite as/ Atıf: Erdinçli, A. (2026). A political and economic analysis of boycotts in support of Palestine in the Qur'anic context / Kur'an bağlamında Filistin'e destek amaçlı boykotların siyasal ve ekonomik analizi. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(Ö1), 1047-1095. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer], Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.94184>

Received/Geliş: 30 April/Nisan 2026

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

(Hûd 11/113), adaleti titizlikle gözetme (Mâide 5/8), haberin doğruluğunu araştırma (Hucurât 49/6) ve servetin âdil dağılımı (Haşr 59/7) gibi Kur'ân ilkeleri, çağdaş iktisadi aktivizmin ahlâkî çerçevesini belirleyen temel başvuru noktaları olarak yorumlanmaktadır. Bu bağlamda çalışma, çağdaş boykot hareketlerinin yalnızca sembolik protesto ya da duygusal tepki düzeyinde kalmasının Kur'ânî bütünlük açısından yetersiz olduğunu; gerçek dönüşümün infak, etik tüketim, alternatif üretim ağları, sosyal finans ve kurumsal dayanışma yoluyla mümkün olduğunu savunmaktadır. Boykotların sınırlılıkları ise yanlış bilgiye dayanarak hareket etme, toplu zarara yol açma, nefret üretme veya stratejik bilinçten yoksun biçimde sembolik bir içeriksizliğe savrulma riskleri bakımından tartışılmıştır. Çalışma ayrıca dijital aktivizmin farkındalık oluşturabildiğini, ancak tek başına yeterli olmadığını ortaya koymakta; söylem ile eylem arasındaki tutarlılığın Kur'ânî perspektif açısından merkezî bir önem taşıdığını göstermektedir. Sonuç olarak Filistin bağlamında boykotlar, Kur'ânî bakış açısıyla değerlendirildiğinde yalnızca iktisadi bir ret değil; zulmü destekleyen yapılardan bilinçli bir uzaklaşma, mazlumla dayanışmayı ve adaleti merkeze alan yeni iktisadi ilişkiler kurma çabasıdır. Böylece iktisadi tercih, bireysel tüketim davranışını aşarak siyasal-ahlâkî sorumluluğun görünür bir tezahürü hâline gelmektedir. Bu yaklaşım, çağdaş Müslüman öznenin tepkisel değil inşa edici, geçici değil sürdürülebilir, yüzeysel değil vahye dayalı bir iktisadi bilinç geliştirmesinin zorunluluğunu vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Finans, Politika, Filistin, Boykot.

Structured Abstract:**Aim**

This study aims to examine contemporary boycott movements developed in support of Palestine within the framework of Qur'anic principles of justice, solidarity, charity (*infāq*), and economic responsibility, while evaluating their political, economic, and ethical dimensions. Although recent studies have addressed the legitimacy of boycott practices from the perspectives of Islamic law, international politics, and human rights, limited attention has been paid to the normative foundations of boycott movements within the comprehensive ethical framework of the Qur'an. Existing research has generally focused either on the legal permissibility of boycotts or on their political and economic consequences, without sufficiently integrating Qur'anic concepts such as justice (*ʿadl*), oppression (*ẓulm*), responsibility, wealth circulation, solidarity, and information verification into a unified analytical model. This study seeks to fill this gap by reinterpreting boycott as a multidimensional ethical practice rather than merely a temporary consumer reaction or symbolic political protest. It argues that the Qur'anic worldview approaches economic behavior as a moral responsibility directly connected with justice and accountability before God. Accordingly, consumption, investment, financial preferences, and economic participation are evaluated not merely as market activities but as ethical choices that either reinforce or resist structures of oppression. Within the specific context of Palestine, the study investigates how boycott movements can be understood as constructive instruments for promoting justice through alternative economic structures, responsible consumption, and institutional solidarity rather than remaining limited to passive economic rejection.

Method

The study employs a qualitative research design based on conceptual and normative analysis. Rather than relying on empirical fieldwork, survey data, or statistical measurements, it adopts an interpretive methodology grounded in document analysis and thematic examination of primary and secondary sources. The principal data source consists of Qur'anic verses related to justice, oppression, economic ethics, wealth distribution, social solidarity, charity (*infāq*), information verification, and moral responsibility. These scriptural references are interpreted through classical and contemporary Qur'anic exegesis while being analyzed alongside modern scholarship on Islamic economics, political economy, ethical finance, boycott movements, and Palestinian studies. The study further incorporates relevant academic literature concerning global political economy, consumer activism, ethical investment, Islamic finance, and contemporary discussions on economic resistance. The analytical framework is organized around four interrelated themes: (1) the theological foundations of boycott within the Qur'anic conception of justice and resistance to oppression; (2) economic power, consumption ethics, and financial responsibility; (3) the political significance of contemporary boycott movements in the Palestinian context; and (4) the relationship between *infāq*, solidarity, alternative economic institutions, and the moral legitimacy of boycott practices. Throughout the analysis, Qur'anic principles are systematically compared with contemporary political and economic realities in order to demonstrate how revelation-based ethical norms may contribute to current debates on consumer activism and global justice.

Findings

The findings demonstrate that the Qur'an provides a coherent ethical framework capable of legitimizing boycott movements when they are grounded in justice, accurate knowledge, proportionality, and constructive social responsibility. The analysis reveals that Qur'anic injunctions against supporting oppression (Hud 11:113), maintaining justice regardless of emotional or political bias (Ma'idah 5:8), verifying information before acting (Hujurāt 49:6), and preventing the concentration of wealth among privileged groups (Hashr 59:7) collectively establish the normative principles governing morally legitimate economic resistance.

The study further shows that boycott cannot be reduced to consumer abstention alone. Rather, it becomes ethically meaningful only when accompanied by alternative mechanisms such as ethical consumption, local production, institutional solidarity, charitable redistribution, Islamic social finance, and responsible investment. Accordingly, boycott functions not merely as an act of economic refusal but also as an instrument for reconstructing just economic relationships.

Another important finding is that the effectiveness of boycott movements depends upon clearly defined objectives, verified information, and strategic implementation. Boycotts based on misinformation,

generalized hostility, emotional reactions, or poorly defined targets risk undermining both their ethical legitimacy and practical effectiveness. The Qur'anic emphasis on knowledge and verification therefore transforms information literacy into an essential prerequisite for responsible economic activism.

The analysis also demonstrates that digital activism contributes significantly to raising public awareness but remains insufficient as an independent strategy for producing sustainable political or economic transformation. From a Qur'anic perspective, consistency between discourse and action constitutes a fundamental ethical requirement. Consequently, online campaigns achieve genuine significance only when accompanied by measurable changes in consumption behavior, investment preferences, financial participation, and institutional support.

Furthermore, the study identifies *infāq* and social solidarity as indispensable complements to boycott. While refusing to support structures associated with oppression represents one dimension of Qur'anic responsibility, actively strengthening alternative economic institutions constitutes its positive dimension. Supporting humanitarian relief, educational initiatives, local production, charitable foundations, social finance mechanisms, and community-based economic cooperation transforms boycott into a constructive process rather than a merely reactive response.

The findings additionally indicate that contemporary global capitalism increases the political significance of consumer choices. Since multinational corporations increasingly function as influential political actors alongside states, individual consumption decisions inevitably generate broader political and ethical consequences. In this context, boycott emerges as a form of nonviolent political participation through which consumers may influence economic legitimacy, corporate reputation, and public consciousness while remaining consistent with Qur'anic principles of justice and moral accountability.

Conclusion

The study concludes that the Qur'anic understanding of boycott extends far beyond temporary economic sanctions or symbolic consumer resistance. Instead, boycott represents an integrated ethical framework that combines justice, economic responsibility, solidarity, charitable redistribution, and institutional transformation. Unlike many contemporary approaches that conceptualize boycott primarily as an instrument of political protest, the Qur'anic perspective presented in this study frames it as an ongoing process of moral and economic reconstruction.

The principal contribution of this study lies in integrating Qur'anic ethics with contemporary debates on political economy, ethical finance, and consumer activism through a comprehensive analytical framework. Rather than treating religious principles as abstract moral ideals, the study demonstrates their practical relevance for evaluating modern economic behavior and constructing alternative financial and institutional models capable of promoting social justice. In doing so, it expands existing scholarship beyond discussions of legal permissibility by emphasizing the ethical conditions, strategic limitations, and transformative potential of boycott movements.

The findings also suggest that successful boycott movements require collaboration among religious institutions, civil society organizations, educational institutions, financial actors, and local production networks. Sustainable transformation cannot be achieved solely through temporary campaigns; it depends upon long-term investment in ethical economic structures, financial literacy, responsible consumption, and institutional solidarity.

Finally, the study proposes a conceptual framework that may guide future interdisciplinary research at the intersection of Qur'anic studies, Islamic economics, political economy, finance, ethics, and social movements. Future studies may extend this framework through comparative analyses, empirical investigations, behavioral research, and quantitative assessments of the economic and social impacts of boycott practices. In this respect, the article demonstrates that the Qur'an offers not only theological guidance but also a dynamic ethical paradigm capable of informing contemporary discussions on justice-oriented economic action and sustainable political responsibility.

Keywords: Tafsir, Finance, Palestine, Politics, Boycott.

ملخص منظم:

الهدف

تهدف هذه الدراسة إلى دراسة حركات المقاطعة المعاصرة التي نشأت دعماً لفلسطين في إطار المبادئ القرآنية للعدل والتضامن والإحسان (*الإنفاق*) والمسؤولية الاقتصادية، مع تقييم أبعادها السياسية والاقتصادية والأخلاقية. وعلى الرغم من أن الدراسات الحديثة قد تناولت شرعية ممارسات المقاطعة من منظور الشريعة الإسلامية والسياسة الدولية وحقوق الإنسان، إلا أن الاهتمام الذي أولي للأسس المعيارية لحركات المقاطعة ضمن الإطار الأخلاقي الشامل للقرآن كان محدوداً. وقد ركزت الأبحاث الحالية عمومًا إما على الجواز الشرعي للمقاطعة أو، والمسؤولية، وتداول الثروة، والتضامن (*zulm*)، والظلم (*adl*) على عواقيها السياسية والاقتصادية، دون دمج مفاهيم قرآنية كافية مثل العدل والتحقق من المعلومات في نموذج تحليلي موحد. تسعى هذه الدراسة إلى سد هذه الفجوة من خلال إعادة تفسير المقاطعة باعتبارها ممارسة أخلاقية متعددة الأبعاد، وليس مجرد رد فعل استهلاكي مؤقت أو احتجاج سياسي رمزي. وترى الدراسة أن النظرة القرآنية للعالم تتعامل مع السلوك الاقتصادي باعتباره مسؤولية أخلاقية مرتبطة ارتباطاً مباشراً بالعدل والمساءلة أمام الله. وبناءً على ذلك، لا يُقِيم الاستهلاك والاستثمار والتفضيلات المالية والمشاركة الاقتصادية كمجرد أنشطة سوقية فحسب، بل كخيارات أخلاقية تعزز هياكل الظلم أو تقاومها. وفي السياق المحدد، لفلسطين، تبحث الدراسة في كيفية فهم حركات المقاطعة كأدوات لبناء لتعزيز العدالة من خلال الهياكل الاقتصادية البديلة، والاستهلاك المسؤول والتضامن المؤسسي، بدلاً من أن تظل مقصورة على الرفض الاقتصادي السلبي.

المنهج

تستخدم الدراسة تصميمًا بحثيًا نوعيًا يستند إلى التحليل المفاهيمي والمعياري. وبدلاً من الاعتماد على العمل الميداني التجريبي أو بيانات الاستطلاعات أو القياسات الإحصائية، تتبنى الدراسة منهجية تفسيرية تركز على تحليل الوثائق والفحص الموضوعي للمصادر الأولية، والثانوية. ويتألف مصدر البيانات الرئيسي من آيات قرآنية تتعلق بالعدالة، والقهر، والأخلاق الاقتصادية، وتوزيع الثروة، والتضامن الاجتماعي والصداقة (*الإنفاق*)، والتحقق من المعلومات، والمسؤولية الأخلاقية. يتم تفسير هذه الإشارات النصية من خلال التفسير القرآني الكلاسيكي، والمعاصر، مع تحليلها جنباً إلى جنب مع الدراسات الحديثة في الاقتصاد الإسلامي، والاقتصاد السياسي، والتمويل الأخلاقي، وحركات المقاطعة والدراسات الفلسطينية. كما تتضمن الدراسة الأدبيات الأكاديمية ذات الصلة المتعلقة بالاقتصاد السياسي العالمي، ونشاط المستهلكين، والاستثمار الأخلاقي، والتمويل الإسلامي، والمناقشات المعاصرة حول المقاومة الاقتصادية. وينظم الإطار التحليلي حول أربعة مواضيع مترابطة: (1) الأسس اللاهوتية للمقاطعة ضمن المفهوم القرآني للعدالة ومقاومة الظلم؛ (2) القوة الاقتصادية، وأخلاقيات الاستهلاك، والمسؤولية المالية؛ (3) الأهمية السياسية لحركات المقاطعة المعاصرة في السياق الفلسطيني؛ و(4) العلاقة بين *الإنفاق*، والتضامن، والمؤسسات الاقتصادية البديلة والشرعية الأخلاقية لممارسات المقاطعة. طوال التحليل، تتم مقارنة المبادئ القرآنية بشكل منهجي مع الواقع السياسي والاقتصادي المعاصر من أجل إظهار كيف يمكن للمعايير الأخلاقية المستمدة من الوحي أن تسهم في النقاشات الحالية حول نشاط المستهلكين والعدالة العالمية.

النتائج

تُظهر النتائج أن القرآن الكريم يوفر إطاراً أخلاقياً متماسكاً قادراً على إضفاء الشرعية على حركات المقاطعة عندما تستند إلى العدالة والمعرفة الدقيقة، والتناسب، والمسؤولية الاجتماعية البناءة. ويكشف التحليل أن الأوامر القرآنية التي تحظر دعم الظلم (هود 113:11)، والحفاظ على العدالة بغض النظر عن التحيز العاطفي أو السياسي (المائدة 5:8)، والتحقق من المعلومات قبل التصرف (الحجرات 49:6)، ومنع تركيز الثروة بين الفئات المتميزة (الحشر 59:7) تُشكل مجتمعة المبادئ المعيارية التي تحكم المقاومة الاقتصادية المشروعة أخلاقياً.

وتُظهر الدراسة أيضاً أن المقاطعة لا يمكن اختزالها في الامتناع عن الاستهلاك وحده. بل إنها لا تكتسب معنى أخلاقياً إلا عندما تكون مصحوبة بالآليات بديلة مثل الاستهلاك الأخلاقي، والإنتاج المحلي، والتضامن المؤسسي، وإعادة التوزيع الخيري، والتمويل الاجتماعي الإسلامي، والاستثمار المسؤول. وبناءً على ذلك، لا تعمل المقاطعة كمجرد فعل رفض اقتصادي فحسب، بل كأداة لإعادة بناء علاقات اقتصادية عادلة.

ومن النتائج المهمة الأخرى أن فعالية حركات المقاطعة تعتمد على أهداف محددة بوضوح، ومعلومات تم التحقق منها، وتنفيذ استراتيجي. فحركات المقاطعة القائمة على المعلومات المضللة، أو العداء العام، أو ردود الفعل العاطفية، أو الأهداف غير المحددة بوضوح تخاطر بتقويض شرعيتها الأخلاقية وفعاليتها العملية على حد سواء. ولذلك، فإن التركيز القرآني على المعرفة والتحقق يحول الإلمام بالمعلومات إلى شرط أساسي لا غنى عنه للنشاط الاقتصادي المسؤول.

كما يوضح التحليل أن النشاط الرقمي يسهم بشكل كبير في رفع الوعي العام، لكنه يظل غير كافٍ كاستراتيجية مستقلة لإحداث تحول سياسي أو اقتصادي مستدام. ومن منظور قرآني، يشكل الاتساق بين الخطاب والفعل متطلباً أخلاقياً أساسياً. وبالتالي، لا تكتسب الحملات عبر الإنترنت أهمية حقيقية إلا عندما تكون مصحوبة بتغييرات قابلة للقياس في سلوك الاستهلاك، وتفضيلات الاستثمار، والمشاركة المالية، والدعم المؤسسي.

علاوة على ذلك، تحدد الدراسة *الإنفاق* والتضامن الاجتماعي باعتبارهما مكملين لا غنى عنهما للمقاطعة. ففي حين يمثل رفض دعم الهياكل المرتبطة بالقمع أحد أبعاد المسؤولية القرآنية، فإن التعزيز الفعال للمؤسسات الاقتصادية البديلة يشكل البعد الإيجابي لها. إن دعم الإغاثة الإنسانية، والمبادرات التعليمية، والإنتاج المحلي، والمؤسسات الخيرية، وآليات التمويل الاجتماعي، والتعاون الاقتصادي المجتمعي يحول المقاطعة إلى عملية بناءة بدلاً من أن تكون مجرد رد فعل.

وتشير النتائج أيضاً إلى أن الرأسمالية العالمية المعاصرة تزيد من الأهمية السياسية لخيارات المستهلكين. وبما أن الشركات متعددة الجنسيات تعمل بشكل متزايد كجهات فاعلة سياسية مؤثرة إلى جانب الدول، فإن قرارات الاستهلاك الفردية تولد حتماً عواقب سياسية وأخلاقية أوسع نطاقاً. وفي هذا السياق، يبرز المقاطعة كشكل من أشكال المشاركة السياسية غير العنيفة التي يمكن للمستهلكين من خلالها التأثير على الشرعية الاقتصادية وسمعة الشركات والوعي العام، مع الحفاظ على التوافق مع مبادئ العدالة والمساءلة الأخلاقية القرآنية.

الخلاصة

تخلص الدراسة إلى أن الفهم القرآني للمقاطعة يتجاوز بكثير العقوبات الاقتصادية المؤقتة أو المقاومة الاستهلاكية الرمزية. بل إن المقاطعة تمثل إطاراً أخلاقياً متكاملًا يجمع بين العدالة والمسؤولية الاقتصادية والتضامن وإعادة التوزيع الخيري والتحول المؤسسي. وعلى عكس العديد من المقاربات المعاصرة التي تصوّر المقاطعة في المقام الأول كأداة للاحتجاج السياسي، فإن المنظور القرآني المقدم في هذه الدراسة يُصوّرُها كعملية مستمرة لإعادة البناء الأخلاقي والاقتصادي.

وتكمن المساهمة الرئيسية لهذه الدراسة في دمج الأخلاق القرآنية مع النقاشات المعاصرة حول الاقتصاد السياسي، والتمويل الأخلاقي ونشاط المستهلكين من خلال إطار تحليلي شامل. وبدلاً من التعامل مع المبادئ الدينية على أنها مثل أخلاقية مجردة، تُظهر الدراسة أهميتها العملية في تقييم السلوك الاقتصادي الحديث وبناء نماذج مالية ومؤسسية بديلة قادرة على تعزيز العدالة الاجتماعية. وبذلك، فإنها توسع نطاق الدراسات الحالية لتتجاوز مناقشات الجواز الشرعي من خلال التأكيد على الشروط الأخلاقية، والقيود الاستراتيجية، والإمكانات التحويلية لحركات المقاطعة.

وتشير النتائج أيضاً إلى أن نجاح حركات المقاطعة يتطلب التعاون بين المؤسسات الدينية ومنظمات المجتمع المدني والمؤسسات التعليمية والجهات الفاعلة المالية وشبكات الإنتاج المحلية. ولا يمكن تحقيق التحول المستدام من خلال الحملات المؤقتة وحدها؛ بل يعتمد على الاستثمار طويل الأمد في الهياكل الاقتصادية الأخلاقية، والثقافة المالية، والاستهلاك المسؤول، والتضامن المؤسسي.

وأخيراً، تقترح الدراسة إطاراً مفاهيمياً قد يوجه الأبحاث متعددة التخصصات المستقبلية عند تقاطع دراسات القرآن الكريم، والاقتصاد الإسلامي، والاقتصاد السياسي، والتمويل، والأخلاق، والحركات الاجتماعية. قد توسع الدراسات المستقبلية هذا الإطار من خلال التحليلات المقارنة، والتحقيقات التجريبية، والأبحاث السلوكية، والتقييمات الكمية للأثار الاقتصادية والاجتماعية لممارسات المقاطعة. وفي هذا الصدد توضح المقالة أن القرآن لا يقدم توجيهاً لاهوتياً فحسب، بل يقدم أيضاً نموذجاً أخلاقياً ديناميكياً قادراً على إثراء المناقشات المعاصرة حول العمل الاقتصادي الموجه نحو العدالة والمسؤولية السياسية المستدامة.

الكلمات المفتاحية: التفسير، المالية، فلسطين، السياسة، المقاطعة

Résumé Structuré:

Objectif

Cette étude vise à examiner les mouvements de boycott contemporains développés en faveur de la Palestine dans le cadre des principes coraniques de justice, de solidarité, de charité (*infāq*) et de responsabilité économique, tout en évaluant leurs dimensions politiques, économiques et éthiques. Bien que des études récentes aient abordé la légitimité des pratiques de boycott sous l'angle du droit islamique, de la politique internationale et des droits de l'homme, peu d'attention a été accordée aux fondements normatifs des mouvements de boycott au sein du cadre éthique global du Coran. Les recherches existantes se sont généralement concentrées soit sur la licéité juridique des boycotts, soit sur leurs conséquences politiques et économiques, sans intégrer suffisamment les concepts coraniques tels que la justice (*ʿadl*), l'oppression (*ẓulm*), la responsabilité, la circulation des richesses, la solidarité et la vérification de l'information dans un modèle analytique unifié. La présente étude vise à combler cette lacune en réinterprétant le boycott comme une pratique éthique multidimensionnelle plutôt que comme une simple réaction temporaire des consommateurs ou une protestation politique symbolique. Elle soutient que la vision coranique du monde aborde le comportement économique comme une responsabilité morale directement liée à la justice et à la responsabilité devant Dieu. En conséquence, la consommation, l'investissement, les préférences financières et la participation économique sont évalués non pas simplement comme des activités de marché, mais comme des choix éthiques qui renforcent ou combattent les structures d'oppression. Dans le contexte spécifique de la Palestine, l'étude examine comment les mouvements de boycott peuvent être compris comme des instruments constructifs visant à promouvoir la justice par le biais de structures économiques alternatives, d'une consommation responsable et d'une solidarité institutionnelle, plutôt que de se limiter à un rejet économique passif.

Méthode

L'étude recourt à une approche de recherche qualitative fondée sur une analyse conceptuelle et normative. Plutôt que de s'appuyer sur un travail de terrain empirique, des données d'enquête ou des mesures statistiques, elle adopte une méthodologie interprétative reposant sur l'analyse documentaire et l'examen thématique de sources primaires et secondaires. La principale source de données est constituée de versets coraniques relatifs à la justice, à l'oppression, à l'éthique économique, à la répartition des richesses, à la solidarité sociale, à la charité (*infāq*), à la vérification de l'information et à la responsabilité morale. Ces références scripturaires sont interprétées à la lumière de l'exégèse coranique classique et contemporaine, tout en étant analysées parallèlement aux travaux universitaires modernes sur l'économie islamique, l'économie politique, la finance éthique, les mouvements de boycott et les études palestiniennes. L'étude intègre en outre

la littérature académique pertinente concernant l'économie politique mondiale, l'activisme des consommateurs, l'investissement éthique, la finance islamique et les débats contemporains sur la résistance économique. Le cadre analytique s'articule autour de quatre thèmes interdépendants : (1) les fondements théologiques du boycott au sein de la conception coranique de la justice et de la résistance à l'oppression ; (2) le pouvoir économique, l'éthique de la consommation et la responsabilité financière ; (3) la portée politique des mouvements de boycott contemporains dans le contexte palestinien ; et (4) la relation entre l'*infāq*, la solidarité, les institutions économiques alternatives et la légitimité morale des pratiques de boycott. Tout au long de l'analyse, les principes coraniques sont systématiquement mis en regard des réalités politiques et économiques contemporaines afin de démontrer comment des normes éthiques fondées sur la révélation peuvent contribuer aux débats actuels sur l'activisme des consommateurs et la justice mondiale.

Conclusions

Les conclusions démontrent que le Coran fournit un cadre éthique cohérent capable de légitimer les mouvements de boycott lorsqu'ils sont fondés sur la justice, une connaissance exacte, la proportionnalité et une responsabilité sociale constructive. L'analyse révèle que les injonctions coraniques contre le soutien à l'oppression (Hud 11:113), le maintien de la justice indépendamment de tout parti pris émotionnel ou politique (Ma'idah 5:8), la vérification des informations avant d'agir (Hujurāt 49:6) et la prévention de la concentration des richesses entre les mains de groupes privilégiés (Hashr 59:7) établissent collectivement les principes normatifs régissant une résistance économique moralement légitime.

L'étude montre en outre que le boycott ne peut se réduire à la seule abstention de consommation. Au contraire, il n'acquiert une signification éthique que lorsqu'il s'accompagne de mécanismes alternatifs tels que la consommation éthique, la production locale, la solidarité institutionnelle, la redistribution caritative, la finance sociale islamique et l'investissement responsable. En conséquence, le boycott ne fonctionne pas simplement comme un acte de refus économique, mais aussi comme un instrument de reconstruction de relations économiques justes.

Une autre conclusion importante est que l'efficacité des mouvements de boycott dépend d'objectifs clairement définis, d'informations vérifiées et d'une mise en œuvre stratégique. Les boycotts fondés sur la désinformation, l'hostilité généralisée, des réactions émotionnelles ou des cibles mal définies risquent de compromettre à la fois leur légitimité éthique et leur efficacité pratique. L'importance accordée par le Coran à la connaissance et à la vérification fait donc de la maîtrise de l'information une condition préalable essentielle à un activisme économique responsable.

L'analyse démontre également que l'activisme numérique contribue de manière significative à la sensibilisation du public, mais reste insuffisant en tant que stratégie autonome pour produire une transformation politique ou économique durable. Dans une perspective coranique, la cohérence entre le discours et l'action constitue une exigence éthique fondamentale. Par conséquent, les campagnes en ligne n'acquièrent une véritable signification que lorsqu'elles s'accompagnent de changements mesurables dans les comportements de consommation, les préférences d'investissement, la participation financière et le soutien institutionnel.

En outre, l'étude identifie l'*infāq* et la solidarité sociale comme des compléments indispensables au boycott. Si le refus de soutenir les structures associées à l'oppression représente une dimension de la responsabilité coranique, le renforcement actif d'institutions économiques alternatives en constitue la dimension positive. Le soutien à l'aide humanitaire, aux initiatives éducatives, à la production locale, aux fondations caritatives, aux mécanismes de finance sociale et à la coopération économique communautaire transforme le boycott en un processus constructif plutôt qu'en une simple réponse réactive.

Les résultats indiquent en outre que le capitalisme mondial contemporain accroît l'importance politique des choix des consommateurs. Étant donné que les multinationales agissent de plus en plus comme des acteurs politiques influents aux côtés des États, les décisions de consommation individuelles entraînent inévitablement des conséquences politiques et éthiques plus larges. Dans ce contexte, le boycott apparaît comme une forme de participation politique non violente grâce à laquelle les consommateurs peuvent influencer la légitimité économique, la réputation des entreprises et la conscience publique tout en restant en accord avec les principes coraniques de justice et de responsabilité morale.

Conclusion

L'étude conclut que la conception coranique du boycott va bien au-delà de sanctions économiques temporaires ou d'une résistance symbolique des consommateurs. Au contraire, le boycott représente un cadre éthique intégré qui allie justice, responsabilité économique, solidarité, redistribution caritative et transformation institutionnelle. Contrairement à de nombreuses approches contemporaines qui conceptualisent le boycott principalement comme un instrument de protestation politique, la perspective coranique présentée dans cette étude le définit comme un processus continu de reconstruction morale et économique.

La principale contribution de cette étude réside dans l'intégration de l'éthique coranique aux débats contemporains sur l'économie politique, la finance éthique et l'activisme des consommateurs, à travers un cadre analytique complet. Plutôt que de traiter les principes religieux comme des idéaux moraux abstraits, l'étude démontre leur pertinence pratique pour évaluer les comportements économiques modernes et construire des modèles financiers et institutionnels alternatifs capables de promouvoir la justice sociale. Ce faisant, elle élargit la recherche existante au-delà des discussions sur la licéité juridique en mettant l'accent sur les conditions éthiques, les limites stratégiques et le potentiel de transformation des mouvements de boycott.

Les résultats suggèrent également que le succès des mouvements de boycott passe par une collaboration entre les institutions religieuses, les organisations de la société civile, les établissements d'enseignement, les acteurs financiers et les réseaux de production locaux. Une transformation durable ne peut être obtenue uniquement par des campagnes ponctuelles ; elle dépend d'un investissement à long terme dans des structures économiques éthiques, l'éducation financière, la consommation responsable et la solidarité institutionnelle.

Enfin, l'étude propose un cadre conceptuel susceptible de guider les futures recherches interdisciplinaires à la croisée des études coraniques, de l'économie islamique, de l'économie politique, de la finance, de l'éthique et des mouvements sociaux. De futures études pourraient élargir ce cadre par le biais d'analyses comparatives, d'enquêtes empiriques, de recherches comportementales et d'évaluations quantitatives des impacts économiques et sociaux des pratiques de boycott. À cet égard, l'article démontre que le Coran offre non seulement des orientations théologiques, mais aussi un paradigme éthique dynamique capable d'éclairer les débats contemporains sur l'action économique axée sur la justice et la responsabilité politique durable.

Mots-clés: Tafsir, Finance, Palestine, Politique, Boycott.

Resumen Estructurado:

Objetivo

El presente estudio tiene por objeto examinar los movimientos de boicot contemporáneos desarrollados en apoyo de Palestina en el marco de los principios coránicos de justicia, solidaridad, caridad (*infāq*) y responsabilidad económica, al tiempo que evalúa sus dimensiones políticas, económicas y éticas. Aunque estudios recientes han abordado la legitimidad de las prácticas de boicot desde las perspectivas del derecho islámico, la política internacional y los derechos humanos, se ha prestado poca atención a los fundamentos normativos de los movimientos de boicot dentro del marco ético integral del Corán. Las investigaciones existentes se han centrado generalmente bien en la admisibilidad jurídica de los boicots, bien en sus consecuencias políticas y económicas, sin integrar suficientemente en un modelo analítico unificado conceptos coránicos como la justicia (*ʿadl*), la opresión (*zulm*), la responsabilidad, la circulación de la riqueza, la solidaridad y la verificación de la información. El presente estudio pretende colmar esta laguna reinterpretando el boicot como una práctica ética multidimensional, en lugar de considerarlo meramente una reacción temporal de los consumidores o una protesta política simbólica. Sostiene que la cosmovisión coránica aborda el comportamiento económico como una responsabilidad moral directamente vinculada a la justicia y a la rendición de cuentas ante Dios. En consecuencia, el consumo, la inversión, las preferencias financieras y la participación económica se evalúan no solo como actividades de mercado, sino como elecciones éticas que refuerzan o se oponen a las estructuras de opresión. En el contexto específico de Palestina, el estudio investiga cómo los movimientos de boicot pueden entenderse como instrumentos constructivos para promover la justicia a través de estructuras económicas alternativas, el consumo responsable y la solidaridad institucional, en lugar de limitarse a un rechazo económico pasivo.

Método

El estudio emplea un diseño de investigación cualitativo basado en el análisis conceptual y normativo. En lugar de basarse en trabajo de campo empírico, datos de encuestas o mediciones estadísticas, adopta una metodología interpretativa fundamentada en el análisis documental y el examen temático de fuentes primarias y secundarias. La principal fuente de datos la constituyen los versículos coránicos relacionados con la justicia, la opresión, la ética económica, la distribución de la riqueza, la solidaridad social, la caridad (*infāq*), la verificación de la información y la responsabilidad moral. Estas referencias escriturales se interpretan a través de la exégesis coránica clásica y contemporánea, al tiempo que se analizan junto con los estudios académicos modernos sobre economía islámica, economía política, finanzas éticas, movimientos de boicot y estudios palestinos. El estudio incorpora además bibliografía académica relevante sobre economía política global, activismo de los consumidores, inversión ética, finanzas islámicas y debates contemporáneos sobre la resistencia económica. El marco analítico se articula en torno a cuatro temas interrelacionados: (1) los fundamentos teológicos del boicot dentro de la concepción coránica de la justicia y la resistencia a la opresión; (2) el poder económico, la ética del consumo y la responsabilidad financiera; (3) la importancia política de los movimientos de boicot contemporáneos en el contexto palestino; y (4) la relación entre el *infāq*, la solidaridad, las instituciones económicas alternativas y la legitimidad moral de las prácticas de boicot. A lo largo del análisis, los principios coránicos se comparan sistemáticamente con las realidades políticas y económicas contemporáneas con el fin de demostrar cómo las normas éticas basadas en la revelación pueden contribuir a los debates actuales sobre el activismo de los consumidores y la justicia global.

Conclusiones

Las conclusiones demuestran que el Corán proporciona un marco ético coherente capaz de legitimar los movimientos de boicot cuando se basan en la justicia, el conocimiento preciso, la proporcionalidad y la responsabilidad social constructiva. El análisis revela que las prescripciones coránicas contra el apoyo a la opresión (Hud 11:113), el mantenimiento de la justicia independientemente de los sesgos emocionales o políticos (Ma'idah 5:8), la verificación de la información antes de actuar (Hujurāt 49:6) y la prevención de la concentración de riqueza entre los grupos privilegiados (Hashr 59:7) establecen colectivamente los principios normativos que rigen la resistencia económica moralmente legítima.

El estudio muestra además que el boicot no puede reducirse únicamente a la abstención del consumidor. Más bien, solo adquiere significado ético cuando va acompañado de mecanismos alternativos como el consumo ético, la producción local, la solidaridad institucional, la redistribución caritativa, las finanzas sociales islámicas y la inversión responsable. En consecuencia, el boicot no funciona meramente como un acto de rechazo económico, sino también como un instrumento para reconstruir relaciones económicas justas.

Otra conclusión importante es que la eficacia de los movimientos de boicot depende de unos objetivos claramente definidos, de información contrastada y de una implementación estratégica. Los boicots basados en información errónea, hostilidad generalizada, reacciones emocionales u objetivos mal definidos corren el riesgo de socavar tanto su legitimidad ética como su eficacia práctica. El énfasis coránico en el conocimiento y la verificación convierte, por tanto, la alfabetización informacional en un requisito previo esencial para el activismo económico responsable.

El análisis también demuestra que el activismo digital contribuye de manera significativa a sensibilizar a la opinión pública, pero sigue siendo insuficiente como estrategia independiente para generar una transformación política o económica sostenible. Desde una perspectiva coránica, la coherencia entre el discurso y la acción constituye un requisito ético fundamental. En consecuencia, las campañas en línea solo alcanzan una importancia genuina cuando van acompañadas de cambios cuantificables en el comportamiento de consumo, las preferencias de inversión, la participación financiera y el apoyo institucional.

Además, el estudio identifica el *infāq* y la solidaridad social como complementos indispensables del boicot. Si bien negarse a apoyar estructuras asociadas a la opresión representa una dimensión de la responsabilidad coránica, el fortalecimiento activo de instituciones económicas alternativas constituye su dimensión positiva. El apoyo a la ayuda humanitaria, las iniciativas educativas, la producción local, las fundaciones benéficas, los mecanismos de finanzas sociales y la cooperación económica basada en la comunidad transforma el boicot en un proceso constructivo, en lugar de una mera respuesta reactiva.

Los resultados indican, además, que el capitalismo global contemporáneo aumenta la importancia política de las decisiones de los consumidores. Dado que las empresas multinacionales actúan cada vez más como actores políticos influyentes junto a los Estados, las decisiones de consumo individuales generan inevitablemente consecuencias políticas y éticas más amplias. En este contexto, el boicot surge como una forma de participación política no violenta a través de la cual los consumidores pueden influir en la legitimidad económica, la reputación corporativa y la conciencia pública, sin dejar de ser coherentes con los principios coránicos de justicia y responsabilidad moral.

Conclusión

El estudio concluye que la concepción coránica del boicot va mucho más allá de las sanciones económicas temporales o de la resistencia simbólica de los consumidores. Por el contrario, el boicot representa un marco ético integrado que combina justicia, responsabilidad económica, solidaridad, redistribución caritativa y transformación institucional. A diferencia de muchos enfoques contemporáneos que conceptualizan el boicot principalmente como un instrumento de protesta política, la perspectiva coránica presentada en este estudio lo enmarca como un proceso continuo de reconstrucción moral y económica.

La principal contribución de este estudio radica en integrar la ética coránica con los debates contemporáneos sobre economía política, finanzas éticas y activismo de los consumidores a través de un marco analítico exhaustivo. En lugar de tratar los principios religiosos como ideales morales abstractos, el estudio demuestra su relevancia práctica a la hora de evaluar el comportamiento económico moderno y construir modelos financieros e institucionales alternativos capaces de promover la justicia social. Al hacerlo, amplía la investigación académica existente más allá de los debates sobre la permisibilidad jurídica, haciendo hincapié en las condiciones éticas, las limitaciones estratégicas y el potencial transformador de los movimientos de boicot.

Los resultados también sugieren que los movimientos de boicot exitosos requieren la colaboración entre instituciones religiosas, organizaciones de la sociedad civil, instituciones educativas, agentes financieros y redes de producción locales. La transformación sostenible no puede lograrse únicamente mediante campañas temporales; depende de una inversión a largo plazo en estructuras económicas éticas, educación financiera, consumo responsable y solidaridad institucional.

Por último, el estudio propone un marco conceptual que pueda orientar futuras investigaciones interdisciplinarias en la intersección entre los estudios coránicos, la economía islámica, la economía política, las finanzas, la ética y los movimientos sociales. Los estudios futuros podrían ampliar este marco mediante análisis comparativos, investigaciones empíricas, estudios de comportamiento y evaluaciones cuantitativas de los impactos económicos y sociales de las prácticas de boicot. A este respecto, el artículo demuestra que el Corán ofrece no solo orientación teológica, sino también un paradigma ético dinámico capaz de inspirar los debates contemporáneos sobre la acción económica orientada a la justicia y la responsabilidad política sostenible.

Palabras clave: Tafsir, Finanzas, Palestina, Política, Boicot.

结构化摘要:

研究目的

本研究旨在依据《古兰经》中关于正义、团结、施舍 (*infāq*) 及经济责任的原则, 考察当代为声援巴勒斯坦而兴起的抵制运动, 并评估其政治、经济和伦理维度。尽管近期研究已从伊斯兰法、国际政治和人权等角度探讨了抵制行为的合法性, 但针对抵制运动在《古兰经》综合伦理框架内的规范性基础, 目前关注仍显不足。现有研究通常仅侧重于抵制行为的法律许可性, 或其政治与经济后果, 却未能将《古兰经》中的正义 (*‘adl*)、压迫 (*zulm*)、责任、财富流通、团结以及信息核实等概念充分整合到一个统一的分析模型中。本研究旨在通过将抵制重新诠释为一种多维度的伦理实践——而非仅仅是暂时的消费者反应或象征性的政治抗议——来填补这一空白。研究认为, 《古兰经》的世界观将经济行为视为一种道德责任, 这种责任与正义以及在真主面前的问责直接相关。据此, 消费、投资、金融偏好和经济参与不仅被视为市场活动, 更被视为或强化或抵制压迫结构的

伦理选择。在巴勒斯坦的具体语境下，本研究探讨了如何将抵制运动理解为通过替代性经济结构、负责任的消费和制度性团结来促进正义的建设性工具，而非仅局限于被动的经济抵制。

方法

本研究采用基于概念与规范分析的定性研究设计。它不依赖实证田野调查、问卷数据或统计测量，而是采用一种以文献分析和对一手及二手资料的主题考察为基础的解釋性方法论。主要数据来源包括《古兰经》中与正义、压迫、经济伦理、财富分配、社会团结、施舍 (*infāq*)、信息核实以及道德责任相关的经文。这些经文参考资料通过古典和当代《古兰经》注释进行解读，同时结合现代伊斯兰经济学、政治经济学、伦理金融、抵制运动及巴勒斯坦研究领域的学术成果进行分析。本研究还纳入了关于全球政治经济学、消费者行动主义、伦理投资、伊斯兰金融以及当代经济抵抗讨论的相关学术文献。分析框架围绕四个相互关联的主题展开：(1) 在《古兰经》关于正义和抵抗压迫的观念中，抵制行动的神学基础；(2) 经济权力、消费伦理与财务责任；(3) 当代抵制运动在巴勒斯坦语境下的政治意义；以及(4) *infāq*、团结、替代性经济机构与抵制实践的道德合法性之间的关系。在整个分析过程中，系统地将《古兰经》原则与当代政治和经济现实进行对比，以阐明基于启示的伦理规范如何为当前关于消费者行动主义和全球正义的讨论提供启示。

研究结果

研究结果表明，《古兰经》提供了一个连贯的伦理框架，当抵制运动以正义、准确的知识、相称性以及建设性的社会责任为基础时，该框架能够为其提供合法性。分析表明，《古兰经》中关于禁止支持压迫（《胡德章》11:113）、不因情感或政治偏见而偏离正义（《筵席章》5:8）、行动前核实信息（《内室章》49:6）以及防止财富向特权群体集中（《聚散章》59:7）的诫命，共同确立了规范道德上合法的经济抵抗行为的准则。

研究进一步表明，抵制不能仅归结为消费者的抵制行为。相反，只有当其伴随道德消费、本地生产、制度性团结、慈善再分配、伊斯兰社会金融以及负责任投资等替代性机制时，抵制才具有伦理意义。因此，抵制不仅是一种经济拒绝的行为，更是重建公正经济关系的工具。

另一项重要发现是，抵制运动的有效性取决于明确界定的目标、经过核实的信息以及战略性的实施。基于错误信息、泛化敌意、情绪化反应或目标界定不清的抵制，可能会同时削弱其伦理正当性和实际效力。因此，《古兰经》对知识和核实的强调，使信息素养成为负责任的经济行动主义的必要前提。

分析还表明，数字行动主义虽对提高公众意识贡献显著，但作为推动可持续政治或经济转型的独立策略仍显不足。从《古兰经》的视角来看，言行一致是基本的伦理要求。因此，只有当网络运动伴随着消费行为、投资偏好、金融参与和制度支持方面的可衡量变化时，才能真正发挥其意义。

此外，本研究指出 *infāq*（施舍）和社会团结是抵制行动不可或缺的补充。拒绝支持与压迫相关的结构是《古兰经》所倡导责任的一个维度，而积极加强替代性经济机构则构成了其积极维度。支持人道主义救援、教育倡议、本地生产、慈善基金会、社会金融机制以及基于社区的经济合作，将抵制转化为一种建设性进程，而非仅仅是被动的反应。

研究结果还表明，当代全球资本主义增强了消费者选择的政治意义。由于跨国公司日益与国家并列成为有影响力的政治行为体，个人的消费决策不可避免地会产生更广泛的政治和伦理后果。在此背景下，抵制成为一种非暴力政治参与的形式，消费者可以通过这种形式影响经济合法性、企业声誉和公众意识，同时仍符合《古兰经》关于正义和道德责任的原则。

结论

本研究得出结论：古兰经对抵制的理解远不止于暂时的经济制裁或象征性的消费者抵抗。相反，抵制代表着一个融合了正义、经济责任、团结、慈善再分配和制度转型的综合性伦理框架。与许多将抵制主要视为政治抗议工具的当代观点不同，本研究提出的古兰经视角将其定位为一个持续的道德与经济重建过程。

本研究的主要贡献在于，通过一个全面的分析框架，将《古兰经》伦理与当代关于政治经济学、伦理金融及消费者行动主义的讨论相结合。研究并未将宗教原则视为抽象的道德理想，而是证明了这些原则在评估现代经济行为以及构建能够促进社会正义的替代性金融和制度模型方面的实际意义。通过强调抵制运动的伦理条件、战略局限及其变革潜力，本研究将现有学术研究拓展到了法律许可性讨论的范畴之外。

研究结果还表明，成功的抵制运动需要宗教机构、公民社会组织、教育机构、金融参与者以及当地生产网络之间的协作。可持续的变革不能仅通过临时性运动来实现；它取决于对伦理经济结构、金融素养、负责任的消费以及制度团结的长期投入。

最后，本研究提出了一个概念框架，可为《古兰经》研究、伊斯兰经济学、政治经济学、金融学、伦理学和社会运动等学科交叉领域的未来跨学科研究提供指导。未来研究可通过比较分析、实证调查、行为研究以及对抵制实践的经济和社会影响进行定量评估，来扩展这一框架。就此而言，本文表明《古兰经》不仅提供了神学指导，还提供了一个动态的伦理范式，能够为当代关于以正义为导向的经济行动和可持续政治责任的讨论提供启示。

关键词：经注学、金融、巴勒斯坦、政治、抵制。

Структурированное Резюме:

Цель

Цель данного исследования заключается в анализе современных бойкотных движений, развивающихся в поддержку Палестины, в рамках коранических принципов справедливости, солидарности, благотворительности (*инфак*) и экономической ответственности, а также в оценке их политических, экономических и этических аспектов. Хотя в недавних исследованиях рассматривалась легитимность практики бойкота с точки зрения исламского права, международной политики и прав человека, нормативным основам бойкотных движений в рамках всеобъемлющей этической системы Корана уделялось ограниченное внимание. Существующие исследования, как правило, сосредоточены либо на правовой допустимости бойкотов, либо на их политических и экономических последствиях, не интегрируя в достаточной мере такие коранические концепции, как справедливость (*'adl*), угнетение (*zulm*), ответственность, обращение богатства, солидарность и проверка информации, в единую аналитическую модель. Настоящее исследование призвано восполнить этот пробел путем переосмысления бойкота как многомерной этической практики, а не просто временной реакции потребителей или символического политического протеста. В нем утверждается, что мировоззрение Корана рассматривает экономическое поведение как моральную ответственность, непосредственно связанную со справедливостью и подотчетностью перед Богом. Соответственно, потребление, инвестиции, финансовые предпочтения и участие в экономической жизни оцениваются не просто как рыночная деятельность, а как этические выборы, которые либо укрепляют, либо противостоят структурам угнетения. В конкретном контексте Палестины в исследовании изучается, как движения бойкота можно понимать как конструктивные инструменты содействия справедливости посредством альтернативных экономических структур, ответственного потребления и институциональной солидарности, а не ограничиваться пассивным экономическим неприятием.

Методология

В исследовании используется качественный исследовательский подход, основанный на концептуальном и нормативном анализе. Вместо того чтобы опираться на эмпирические полевые исследования, данные опросов или статистические измерения, в нем применяется интерпретативная методология, основанная на анализе документов и тематическом изучении первичных и вторичных источников. Основным источником данных составляют аяты Корана, касающиеся справедливости, угнетения, экономической этики, распределения богатства, социальной солидарности, благотворительности (*инфак*), проверки информации и моральной ответственности. Эти отрывки из Священного Писания интерпретируются с помощью классического и современного толкования Корана и анализируются в сопоставлении с современными научными исследованиями в области исламской экономики, политической экономии, этических финансов, движений бойкота и палестинских

исследований. Кроме того, в исследовании используется соответствующая научная литература, касающаяся глобальной политической экономики, потребительского активизма, этического инвестирования, исламского финансирования и современных дискуссий об экономическом сопротивлении. Аналитическая структура построена вокруг четырёх взаимосвязанных тем: (1) теологические основы бойкота в рамках коранической концепции справедливости и сопротивления угнетению; (2) экономическая власть, этика потребления и финансовая ответственность; (3) политическое значение современных движений бойкота в палестинском контексте; и (4) взаимосвязь между *инфаком*, солидарностью, альтернативными экономическими институтами и моральной легитимностью практик бойкота. На протяжении всего анализа принципы Корана систематически сопоставляются с современными политическими и экономическими реалиями, чтобы продемонстрировать, как этические нормы, основанные на откровении, могут внести вклад в текущие дискуссии о потребительском активизме и глобальной справедливости.

Выводы

Выводы показывают, что Коран предоставляет целостную этическую основу, способную легитимизировать движения бойкота, когда они основаны на справедливости, достоверных знаниях, соразмерности и конструктивной социальной ответственности. Анализ показывает, что коранические предписания, запрещающие поддержку угнетения (Худ 11:113), требующие соблюдения справедливости независимо от эмоциональных или политических предубеждений (Маида 5:8), предписывающие проверку информации перед действием (Худжарат 49:6) и направленные на предотвращение концентрации богатства в руках привилегированных групп (Хашр 59:7), в совокупности устанавливают нормативные принципы, регулирующие морально легитимное экономическое сопротивление.

Исследование также показывает, что бойкот нельзя сводить исключительно к отказу потребителей от покупок. Напротив, он приобретает этическое значение только в том случае, если сопровождается альтернативными механизмами, такими как этическое потребление, местное производство, институциональная солидарность, благотворительное перераспределение, исламское социальное финансирование и ответственное инвестирование. Соответственно, бойкот функционирует не просто как акт экономического отказа, но и как инструмент для восстановления справедливых экономических отношений.

Еще одним важным выводом является то, что эффективность бойкотных движений зависит от четко определенных целей, проверенной информации и стратегической реализации. Бойкоты, основанные на дезинформации, обобщенной враждебности, эмоциональных реакциях или нечетко определенных целях, рискуют подорвать как свою этическую легитимность, так и практическую эффективность. Поэтому акцент, который делает Коран на знании и проверке информации, превращает информационную грамотность в необходимое предварительное условие для ответственного экономического активизма.

Анализ также показывает, что цифровой активизм вносит значительный вклад в повышение осведомлённости общественности, но остаётся недостаточным в качестве самостоятельной стратегии для обеспечения устойчивых политических или экономических преобразований. С точки зрения Корана, согласованность между дискурсом и действиями представляет собой фундаментальное этическое требование. Следовательно, онлайн-кампании обретают подлинное значение только тогда, когда сопровождаются измеримыми изменениями в потребительском поведении, инвестиционных предпочтениях, финансовом участии и институциональной поддержке.

Кроме того, в исследовании *ифнак* и социальная солидарность определены как незаменимые дополнения к бойкоту. Отказ от поддержки структур, связанных с угнетением, представляет собой одно из измерений ответственности с точки зрения Корана, тогда как активное укрепление альтернативных экономических институтов составляет её позитивное измерение. Поддержка гуманитарной помощи, образовательных инициатив, местного производства, благотворительных фондов, механизмов социального финансирования и экономического сотрудничества на уровне сообществ превращает бойкот в конструктивный процесс, а не в чисто реактивную меру.

Полученные результаты также указывают на то, что современный глобальный капитализм повышает политическую значимость потребительского выбора. Поскольку транснациональные

корпорации все чаще выступают в качестве влиятельных политических игроков наряду с государствами, индивидуальные решения о потреблении неизбежно влекут за собой более широкие политические и этические последствия. В этом контексте бойкот выступает в качестве формы ненасильственного политического участия, посредством которого потребители могут влиять на экономическую легитимность, корпоративную репутацию и общественное сознание, оставаясь при этом верными кораническим принципам справедливости и моральной ответственности.

Закключение

Исследование приходит к выводу, что кораническое понимание бойкота выходит далеко за рамки временных экономических санкций или символического сопротивления потребителей. Напротив, бойкот представляет собой комплексную этическую концепцию, сочетающую в себе справедливость, экономическую ответственность, солидарность, благотворительное перераспределение и институциональные преобразования. В отличие от многих современных подходов, которые рассматривают бойкот в первую очередь как инструмент политического протеста, кораническая перспектива, представленная в данном исследовании, трактует его как непрерывный процесс моральной и экономической реконструкции.

Основной вклад данного исследования заключается в интеграции коранической этики в современные дискуссии по политической экономике, этическим финансам и потребительскому активизму посредством комплексной аналитической рамки. Вместо того чтобы рассматривать религиозные принципы как абстрактные моральные идеалы, исследование демонстрирует их практическую значимость для оценки современного экономического поведения и построения альтернативных финансовых и институциональных моделей, способных содействовать социальной справедливости. Тем самым оно расширяет рамки существующих научных исследований за пределы обсуждений юридической допустимости, уделяя особое внимание этическим условиям, стратегическим ограничениям и преобразующему потенциалу бойкотных движений.

Полученные результаты также указывают на то, что для успеха бойкотных движений необходимо сотрудничество между религиозными учреждениями, организациями гражданского общества, образовательными учреждениями, финансовыми субъектами и местными производственными сетями. Устойчивые преобразования невозможно достичь исключительно с помощью временных кампаний; они зависят от долгосрочных инвестиций в этические экономические структуры, финансовую грамотность, ответственное потребление и институциональную солидарность.

Наконец, в исследовании предлагается концептуальная основа, которая может служить ориентиром для будущих междисциплинарных исследований на стыке коранистики, исламской экономики, политической экономики, финансов, этики и общественных движений. Будущие исследования могут расширить эту концептуальную основу посредством сравнительного анализа, эмпирических исследований, поведенческих исследований и количественной оценки экономических и социальных последствий практики бойкота. В этом отношении статья демонстрирует, что Коран предлагает не только теологическое руководство, но и динамичную этическую парадигму, способную обогатить современные дискуссии о справедливых экономических действиях и устойчивой политической ответственности.

Ключевые слова: тафсир, финансы, Палестина, политика, бойкот.

संरचित सारांशः

उद्देश्य

इस अध्ययन का उद्देश्य न्याय, एकजुटता, दान (इन्फाक), और आर्थिक जिम्मेदारी के कुरआनी सिद्धांतों के ढांचे के भीतर फिलिस्तीन के समर्थन में विकसित समकालीन बहिष्कार आंदोलनों की जांच करना है, साथ ही उनके राजनीतिक, आर्थिक और नैतिक आयामों का मूल्यांकन करना है। यद्यपि हाल के अध्ययनों ने इस्लामी कानून, अंतर्राष्ट्रीय राजनीति और मानवाधिकारों के दृष्टिकोण से बहिष्कार प्रथाओं की वैधता को संबोधित किया है, कुरआन के व्यापक नैतिक ढांचे के भीतर बहिष्कार आंदोलनों के मानदंडगत आधारों पर सीमित ध्यान दिया गया है।

मौजूदा शोध ने आम तौर पर या तो बहिष्कार की कानूनी अनुमति पर या उनके राजनीतिक और आर्थिक परिणामों पर ध्यान केंद्रित किया है, जिसमें न्याय ('adl), अत्याचार (zulm), जिम्मेदारी, धन का संचलन, एकजुटता, और सूचना सत्यापन जैसे कुरआनी अवधारणाओं को एक एकीकृत विश्लेषणात्मक मॉडल में पर्याप्त रूप से एकीकृत नहीं किया गया है। यह अध्ययन बहिष्कार को केवल एक अस्थायी उपभोक्ता प्रतिक्रिया या प्रतीकात्मक राजनीतिक विरोध के बजाय एक बहुआयामी नैतिक अभ्यास के रूप में पुनर्व्याख्या करके इस कमी को दूर करने का प्रयास करता है। यह तर्क देता है कि कुरान का विश्व-दृष्टिकोण आर्थिक व्यवहार को एक नैतिक जिम्मेदारी के रूप में देखता है जो सीधे ईश्वर के समक्ष न्याय और जवाबदेही से जुड़ी हुई है। तदनुसार, उपभोग, निवेश, वित्तीय प्राथमिकताएं और आर्थिक भागीदारी का मूल्यांकन केवल बाजार गतिविधियों के रूप में नहीं, बल्कि नैतिक विकल्पों के रूप में किया जाता है जो या तो उत्पीड़न की संरचनाओं को मजबूत करते हैं या उनका विरोध करते हैं। फिलिस्तीन के विशिष्ट संदर्भ में, यह अध्ययन जांच करता है कि कैसे बहिष्कार आंदोलनों को निष्क्रिय आर्थिक अस्वीकृति तक सीमित रहने के बजाय वैकल्पिक आर्थिक संरचनाओं, जिम्मेदार उपभोग और संस्थागत एकजुटता के माध्यम से न्याय को बढ़ावा देने वाले रचनात्मक उपकरणों के रूप में समझा जा सकता है।

विधि

यह अध्ययन वैचारिक और मानदंडगत विश्लेषण पर आधारित एक गुणात्मक अनुसंधान डिजाइन का उपयोग करता है। अनुभवजन्य क्षेत्र कार्य, सर्वेक्षण डेटा, या सांख्यिकीय माप पर निर्भर रहने के बजाय, यह दस्तावेज़ विश्लेषण और प्राथमिक तथा द्वितीयक स्रोतों की विषयगत जांच पर आधारित एक व्याख्यात्मक कार्यप्रणाली अपनाता है। मुख्य डेटा स्रोत में न्याय, अत्याचार, आर्थिक नैतिकता, धन वितरण, सामाजिक एकजुटता, दान (इन्फाक), सूचना सत्यापन, और नैतिक जिम्मेदारी से संबंधित कुरान की आयतें शामिल हैं।

इन शास्त्रीय संदर्भों की व्याख्या क्लासिकल और समकालीन कुरआन की व्याख्या के माध्यम से की गई है, साथ ही उनका विश्लेषण इस्लामी अर्थशास्त्र, राजनीतिक अर्थव्यवस्था, नैतिक वित्त, बहिष्कार आंदोलनों और फिलिस्तीनी अध्ययन पर आधुनिक विद्वता के साथ किया गया है। यह अध्ययन वैश्विक राजनीतिक अर्थव्यवस्था, उपभोक्ता सक्रियता, नैतिक निवेश, इस्लामी वित्त और आर्थिक प्रतिरोध पर समकालीन चर्चाओं से संबंधित प्रासंगिक अकादमिक साहित्य को भी शामिल करता है। विश्लेषणात्मक ढांचा चार परस्पर संबंधित विषयों के इर्द-गिर्द व्यवस्थित है: (1) कुरान की न्याय और अत्याचार के प्रति प्रतिरोध की अवधारणा के भीतर बहिष्कार की धर्मशास्त्रीय नींव; (2) आर्थिक शक्ति, उपभोग की नैतिकता, और वित्तीय जिम्मेदारी; (3) फिलिस्तीनी संदर्भ में समकालीन बहिष्कार आंदोलनों का राजनीतिक महत्व; और (4) इन्फाक, एकजुटता, वैकल्पिक आर्थिक संस्थानों, और बहिष्कार प्रथाओं की नैतिक वैधता के बीच संबंध।

पूरे विश्लेषण में, उपभोक्ता सक्रियता और वैश्विक न्याय पर वर्तमान बहसों में प्रकटीकरण-आधारित नैतिक मानदंड कैसे योगदान कर सकते हैं, यह प्रदर्शित करने के लिए कुरानिक सिद्धांतों की तुलना समकालीन राजनीतिक और आर्थिक वास्तविकताओं से व्यवस्थित रूप से की गई है।

निष्कर्ष

निष्कर्ष यह दर्शाते हैं कि कुरान एक सुसंगत नैतिक ढांचा प्रदान करता है जो बहिष्कार आंदोलनों को वैध ठहराने में सक्षम है, जब वे न्याय, सटीक ज्ञान, आनुपातिकता और रचनात्मक सामाजिक जिम्मेदारी में निहित हों।

विश्लेषण से पता चलता है कि अत्याचार का समर्थन न करने (हुद 11:113), भावनात्मक या राजनीतिक पक्षपात के बावजूद न्याय बनाए रखने (माइदा 5:8), कार्रवाई से पहले जानकारी की पुष्टि करने (हुजुरात 49:6), और विशेषाधिकार प्राप्त समूहों के बीच धन के संचय को रोकने (हश्र 59:7) के संबंध में कुरान की आज्ञाएँ सामूहिक रूप से नैतिक रूप से वैध आर्थिक प्रतिरोध को नियंत्रित करने वाले मानदंडों को स्थापित करती हैं।

अध्ययन आगे यह दर्शाता है कि बहिष्कार को केवल उपभोक्ता परहेज़ तक सीमित नहीं किया जा सकता। बल्कि, यह केवल तभी नैतिक रूप से सार्थक बनता है जब इसके साथ वैकल्पिक तंत्र जैसे कि नैतिक खपत, स्थानीय उत्पादन, संस्थागत एकजुटता, धर्मार्थ पुनर्वितरण, इस्लामी सामाजिक वित्त, और जिम्मेदार निवेश जुड़ा हो। तदनुसार, बहिष्कार केवल आर्थिक अस्वीकृति के एक कार्य के रूप में ही नहीं, बल्कि न्यायसंगत आर्थिक संबंधों को पुनर्निर्मित करने के एक उपकरण के रूप में भी कार्य करता है।

एक और महत्वपूर्ण निष्कर्ष यह है कि बहिष्कार आंदोलनों की प्रभावशीलता स्पष्ट रूप से परिभाषित उद्देश्यों, सत्यापित जानकारी और रणनीतिक कार्यान्वयन पर निर्भर करती है। गलत सूचना, सामान्यीकृत शत्रुता, भावनात्मक प्रतिक्रियाओं, या खराब परिभाषित लक्ष्यों पर आधारित बहिष्कार अपनी नैतिक वैधता और व्यावहारिक प्रभावशीलता दोनों

को कमजोर करने का जोखिम उठाते हैं। इसलिए, ज्ञान और सत्यापन पर कुरानिक जोर सूचना साक्षरता को जिम्मेदार आर्थिक सक्रियता के लिए एक आवश्यक पूर्वापेक्षा में बदल देता है।

विश्लेषण यह भी दर्शाता है कि डिजिटल सक्रियता सार्वजनिक जागरूकता बढ़ाने में महत्वपूर्ण योगदान करती है, लेकिन टिकाऊ राजनीतिक या आर्थिक परिवर्तन लाने के लिए एक स्वतंत्र रणनीति के रूप में यह अपर्याप्त है। कुरान के दृष्टिकोण से, भाषण और कार्रवाई के बीच संगति एक मौलिक नैतिक आवश्यकता है। परिणामस्वरूप, ऑनलाइन अभियान केवल तभी वास्तविक महत्व प्राप्त करते हैं जब उपभोग व्यवहार, निवेश वरीयताओं, वित्तीय भागीदारी और संस्थागत समर्थन में मापनीय परिवर्तन उनके साथ हों।

इसके अलावा, यह अध्ययन बहिष्कार के लिए इन्फाक (खर्च) और सामाजिक एकजुटता को अपरिहार्य पूरक के रूप में पहचानता है। जबकि उत्पीड़न से जुड़ी संरचनाओं का समर्थन करने से इनकार करना कुरानिक जिम्मेदारी का एक आयाम है, वैकल्पिक आर्थिक संस्थानों को सक्रिय रूप से मजबूत करना इसका सकारात्मक आयाम है। मानवीय सहायता, शैक्षिक पहलों, स्थानीय उत्पादन, धर्मार्थ प्रतिष्ठानों, सामाजिक वित्त तंत्रों और सामुदायिक-आधारित आर्थिक सहयोग का समर्थन करने से बहिष्कार एक मात्र प्रतिक्रियाशील प्रतिक्रिया के बजाय एक रचनात्मक प्रक्रिया में बदल जाता है।

निष्कर्ष यह भी इंगित करते हैं कि समकालीन वैश्विक पूंजीवाद उपभोक्ता विकल्पों के राजनीतिक महत्व को बढ़ाता है। चूंकि बहुराष्ट्रीय कंपनियाँ राज्यों के साथ-साथ प्रभावशाली राजनीतिक अभिनेताओं के रूप में तेजी से कार्य कर रही हैं, इसलिए व्यक्तिगत उपभोग निर्णय अनिवार्य रूप से व्यापक राजनीतिक और नैतिक परिणाम उत्पन्न करते हैं। इस संदर्भ में, बहिष्कार अहिंसक राजनीतिक भागीदारी के एक रूप के रूप में उभरता है, जिसके माध्यम से उपभोक्ता आर्थिक वैधता, कॉर्पोरेट प्रतिष्ठा और सार्वजनिक चेतना को प्रभावित कर सकते हैं, और साथ ही कुरान के न्याय और नैतिक जवाबदेही के सिद्धांतों के प्रति भी संगत बने रह सकते हैं।

निष्कर्ष

यह अध्ययन निष्कर्ष निकालता है कि बहिष्कार की कुरआनी समझ अस्थायी आर्थिक प्रतिबंधों या प्रतीकात्मक उपभोक्ता प्रतिरोध से कहीं आगे तक जाती है। इसके बजाय, बहिष्कार एक एकीकृत नैतिक ढांचे का प्रतिनिधित्व करता है जो न्याय, आर्थिक जिम्मेदारी, एकजुटता, परोपकारी पुनर्वितरण और संस्थागत परिवर्तन को जोड़ता है। कई समकालीन दृष्टिकोणों के विपरीत जो बहिष्कार को मुख्य रूप से राजनीतिक विरोध के एक उपकरण के रूप में मानते हैं, इस अध्ययन में प्रस्तुत कुरआनी दृष्टिकोण इसे नैतिक और आर्थिक पुनर्निर्माण की एक सतत प्रक्रिया के रूप में प्रस्तुत करता है।

इस अध्ययन का प्रमुख योगदान एक व्यापक विश्लेषणात्मक ढांचे के माध्यम से राजनीतिक अर्थव्यवस्था, नैतिक वित्त, और उपभोक्ता सक्रियता पर समकालीन बहसों के साथ कुरआनी नैतिकता को एकीकृत करने में निहित है। धार्मिक सिद्धांतों को अमूर्त नैतिक आदर्शों के रूप में मानने के बजाय, यह अध्ययन आधुनिक आर्थिक व्यवहार का मूल्यांकन करने और सामाजिक न्याय को बढ़ावा देने में सक्षम वैकल्पिक वित्तीय और संस्थागत मॉडल बनाने के लिए उनकी व्यावहारिक प्रासंगिकता को प्रदर्शित करता है। ऐसा करते हुए, यह कानूनी अनुमेल्यता की चर्चाओं से परे मौजूदा विद्वता को विस्तारित करता है, और बहिष्कार आंदोलनों की नैतिक शर्तों, रणनीतिक सीमाओं और परिवर्तनकारी क्षमता पर जोर देता है।

निष्कर्ष यह भी सुझाव देते हैं कि सफल बहिष्कार आंदोलनों के लिए धार्मिक संस्थानों, नागरिक समाज संगठनों, शैक्षणिक संस्थानों, वित्तीय हस्तक्षेपकर्ताओं और स्थानीय उत्पादन नेटवर्क के बीच सहयोग की आवश्यकता होती है। स्थायी परिवर्तन केवल अस्थायी अभियानों से हासिल नहीं किया जा सकता; यह नैतिक आर्थिक संरचनाओं, वित्तीय साक्षरता, जिम्मेदार खपत और संस्थागत एकजुटता में दीर्घकालिक निवेश पर निर्भर करता है।

अंत में, यह अध्ययन एक वैचारिक ढांचा प्रस्तावित करता है जो कुरानिक अध्ययन, इस्लामी अर्थशास्त्र, राजनीतिक अर्थव्यवस्था, वित्त, नैतिकता और सामाजिक आंदोलनों के संगम पर भविष्य के अंतःविषय अनुसंधान का मार्गदर्शन कर सकता है।

भविष्य के अध्ययन तुलनात्मक विश्लेषण, अनुभवजन्य जांच, व्यवहारिक अनुसंधान, और बहिष्कार प्रथाओं के आर्थिक और सामाजिक प्रभावों के मात्रात्मक मूल्यांकन के माध्यम से इस ढांचे का विस्तार कर सकते हैं। इस संबंध में, यह लेख दर्शाता है कि कुरान न केवल धर्मशास्त्रीय मार्गदर्शन प्रदान करता है, बल्कि एक गतिशील नैतिक प्रतिमान भी प्रदान करता है जो न्याय-उन्मुख आर्थिक कार्रवाई और स्थायी राजनीतिक जिम्मेदारी पर समकालीन चर्चाओं को सूचित करने में सक्षम है।

कीवर्ड: तफ़सीर, वित्त, फ़िलिस्तीन, राजनीति, बहिष्कार।

Yapılandırılmış Özet:

Amaç

Bu çalışma, Filistin'e destek amacıyla gelişen çağdaş boykot hareketlerini, Kuran'ın adalet, dayanışma, sadaka (infâq) ve ekonomik sorumluluk ilkeleri çerçevesinde incelemek ve bunların siyasi, ekonomik ve etik boyutlarını değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Son zamanlarda yapılan çalışmalar, İslam hukuku, uluslararası siyaset ve insan hakları perspektiflerinden boykot uygulamalarının meşruiyetini ele almış olsa da, Kuran'ın kapsamlı etik çerçevesi içinde boykot hareketlerinin normatif temellerine yeterince dikkat çekilmemiştir. Mevcut araştırmalar genellikle boykotların hukuki caizliği ya da siyasi ve ekonomik sonuçlarına odaklanmış; adalet ('adl), zulüm (zulm), sorumluluk, servet dolaşımı, dayanışma ve bilginin doğrulanması gibi Kurani kavramları tek bir analitik modelde yeterince bütünleştirmemiştir. Bu çalışma, boykotu yalnızca geçici bir tüketici tepkisi ya da sembolik bir siyasi protesto olarak değil, çok boyutlu bir etik uygulama olarak yeniden yorumlayarak bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Çalışma, Kuran'ın dünya görüşünün ekonomik davranışı, adalet ve Tanrı'nın huzurunda hesap verme ile doğrudan bağlantılı bir ahlaki sorumluluk olarak ele aldığını savunmaktadır. Buna göre tüketim, yatırım, finansal tercihler ve ekonomik katılım, yalnızca piyasa faaliyetleri olarak değil, zulüm yapılarını ya pekiştiren ya da bunlara direnen etik seçimler olarak değerlendirilmektedir. Filistin'in kendine özgü bağlamı çerçevesinde bu çalışma, boykot hareketlerinin pasif bir ekonomik reddetmeyle sınırlı kalmak yerine, alternatif ekonomik yapılar, sorumlu tüketim ve kurumsal dayanışma yoluyla adaleti teşvik etmeye yönelik yapıcı araçlar olarak nasıl anlaşılacağını incelemektedir.

Yöntem

Çalışma, kavramsal ve normatif analize dayalı nitel bir araştırma tasarımı kullanmaktadır. Ampirik saha çalışmasına, anket verilerine veya istatistiksel ölçümlere dayanmak yerine, belge analizi ile birincil ve ikincil kaynakların tematik incelemesine dayalı yorumlayıcı bir metodoloji benimsemektedir. Temel veri kaynağı, adalet, baskı, ekonomik etik, servet dağılımı, sosyal dayanışma, sadaka (infâq), bilginin doğrulanması ve ahlaki sorumlulukla ilgili Kuran ayetlerinden oluşmaktadır. Bu kutsal metin referansları, klasik ve çağdaş Kur'an tefsirleri aracılığıyla yorumlanırken, İslam ekonomisi, politik ekonomi, etik finans, boykot hareketleri ve Filistin çalışmaları üzerine modern akademik çalışmalarla birlikte analiz edilmektedir. Çalışma ayrıca küresel politik ekonomi, tüketici aktivizmi, etik yatırım, İslami finans ve ekonomik direniş üzerine güncel tartışmalarla ilgili akademik literatürü de kapsamaktadır. Analitik çerçeve, birbiriyle ilişkili dört tema etrafında düzenlenmiştir: (1) Kur'an'ın adalet ve zulme karşı direniş anlayışında boykotun teolojik temelleri; (2) ekonomik güç, tüketim etiği ve mali sorumluluk; (3) Filistin bağlamında çağdaş boykot hareketlerinin siyasi önemi; ve (4) infak, dayanışma, alternatif ekonomik kurumlar ile boykot uygulamalarının ahlaki meşruiyeti arasındaki ilişki. Analiz boyunca, vahiy temelli etik normların tüketici aktivizmi ve küresel adalet üzerine güncel tartışmalara nasıl katkıda bulunabileceğini göstermek amacıyla Kuran ilkeleri, çağdaş siyasi ve ekonomik gerçekliklerle sistematik olarak karşılaştırılmıştır.

B Bulgular

Bulgular, Kuran'ın, adalet, doğru bilgi, orantılılık ve yapıcı sosyal sorumluluk temeline dayandıkları takdirde boykot hareketlerini meşrulaştırabilecek tutarlı bir etik çerçeve sağladığını göstermektedir. Analiz, zulmü desteklemeye (Hud 11:113), duygusal veya siyasi önyargılardan bağımsız olarak adaleti sağlamaya (Maide 5:8), harekete geçmeden önce bilgileri doğrulamaya (Hucurat 49:6) ve ayrıcalıklı gruplar arasında servetin yoğunlaşmasını önlemeye (Hasr 59:7) yönelik Kuran emirlerinin, ahlaki açıdan meşru ekonomik direnişi yöneten normatif ilkeleri topluca oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışma ayrıca, boykotun yalnızca tüketimden kaçınma olarak indirgenemeyeceğini göstermektedir. Aksine, boykot ancak etik tüketim, yerel üretim, kurumsal dayanışma, hayır amaçlı yeniden dağıtım, İslami sosyal finans ve sorumlu yatırım gibi alternatif mekanizmalarla birleştiğinde etik açıdan anlam kazanır. Buna göre boykot, sadece ekonomik bir reddetme eylemi olarak değil, aynı zamanda adil ekonomik ilişkileri yeniden inşa etmek için bir araç olarak da işlev görür.

Bir diğer önemli bulgu ise, boykot hareketlerinin etkinliğinin açıkça tanımlanmış hedefler, doğrulanmış bilgiler ve stratejik uygulamaya bağlı olduğudur. Yanlış bilgilere, genelleştirilmiş düşmanlığa, duygusal tepkilere veya yetersiz tanımlanmış hedeflere dayanan boykotlar, hem etik meşruiyetlerini hem de

pratik etkinliklerini zedelemekle karşı karşıya kalır. Dolayısıyla Kuran'ın bilgi ve doğrulamaya verdiği önem, bilgi okuryazarlığını sorumlu ekonomik aktivizm için vazgeçilmez bir ön koşul haline getirir.

Analiz ayrıca, dijital aktivizmin kamuoyunun farkındalığını artırmada önemli bir katkı sağladığını, ancak sürdürülebilir siyasi veya ekonomik dönüşüm yaratmak için bağımsız bir strateji olarak yetersiz kaldığını göstermektedir. Kuranî bir bakış açısıyla, söylem ve eylem arasındaki tutarlılık temel bir etik gerekliliktir. Dolayısıyla, çevrimiçi kampanyalar ancak tüketim davranışında, yatırım tercihlerinde, finansal katılımı ve kurumsal destekle ölçülebilir değişikliklerle birlikte gerçek bir anlam kazanır.

Ayrıca çalışma, infak ve sosyal dayanışmayı boykotun vazgeçilmez tamamlayıcıları olarak tanımlamaktadır. Baskı ile ilişkili yapıları desteklemekten kaçınmak Kuran'a dayalı sorumluluğun bir boyutunu temsil ederken, alternatif ekonomik kurumları aktif olarak güçlendirmek ise bu sorumluluğun olumlu boyutunu oluşturur. İnsani yardım, eğitim girişimleri, yerel üretim, hayır kurumları, sosyal finans mekanizmaları ve topluluk temelli ekonomik işbirliğini desteklemek, boykotu salt reaktif bir tepki olmaktan çıkarıp yapıcı bir sürece dönüştürür.

Bulgular ayrıca, çağdaş küresel kapitalizmin tüketici tercihlerinin siyasi önemini artırdığını göstermektedir. Çokuluslu şirketler, devletlerin yanı sıra giderek daha fazla etkili siyasi aktörler olarak işlev gördüklerinden, bireysel tüketim kararları kaçınılmaz olarak daha geniş kapsamlı siyasi ve etik sonuçlar doğurmaktadır. Bu bağlamda boykot, tüketicilerin Kuran'ın adalet ve ahlaki hesap verebilirlik ilkeleriyle tutarlı kalarak ekonomik meşruiyeti, kurumsal itibarı ve kamu bilincini etkileyebilecekleri bir şiddet içermeyen siyasi katılım biçimi olarak ortaya çıkmaktadır.

Sonuç

Çalışma, boykotun Kuranî anlayışının geçici ekonomik yaptırımların veya sembolik tüketici direnişinin çok ötesine uzandığı sonucuna varmaktadır. Bunun yerine boykot, adalet, ekonomik sorumluluk, dayanışma, hayırseverlik amaçlı yeniden dağıtım ve kurumsal dönüşümü bir araya getiren bütüncül bir etik çerçeveyi temsil etmektedir. Boykotu öncelikle siyasi bir protesto aracı olarak kavramsallaştıran birçok çağdaş yaklaşımın aksine, bu çalışmada sunulan Kuranî bakış açısı, boykotu ahlaki ve ekonomik yeniden yapılanmanın devam eden bir süreci olarak çerçevelemektedir.

Bu çalışmanın temel katkısı, kapsamlı bir analitik çerçeve aracılığıyla Kuranî etiği, politik ekonomi, etik finans ve tüketici aktivizmi üzerine güncel tartışmalarla bütünleştirmektir. Çalışma, dini ilkeleri soyut ahlaki idealler olarak ele almak yerine, bunların modern ekonomik davranışları değerlendirmede ve sosyal adaleti teşvik edebilecek alternatif finansal ve kurumsal modeller oluşturmada pratik önemini ortaya koymaktadır. Böylelikle, boykot hareketlerinin etik koşullarını, stratejik sınırlamalarını ve dönüştürücü potansiyelini vurgulayarak, mevcut akademik çalışmaları hukuki caiziyet tartışmalarının ötesine taşımaktadır.

Bulgular ayrıca, başarılı boykot hareketlerinin dini kurumlar, sivil toplum örgütleri, eğitim kurumları, finansal aktörler ve yerel üretim ağları arasında işbirliğini gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Sürdürülebilir dönüşüm, yalnızca geçici kampanyalarla sağlanamaz; bu, etik ekonomik yapılara, finansal okuryazarlığa, sorumlu tüketime ve kurumsal dayanışmaya yönelik uzun vadeli yatırımlara bağlıdır.

Son olarak, çalışma, Kur'an çalışmaları, İslam ekonomisi, politik ekonomi, finans, etik ve toplumsal hareketlerin kesişim noktasında gelecekteki disiplinlerarası araştırmalara rehberlik edebilecek kavramsal bir çerçeve önermektedir. Gelecekteki çalışmalar, karşılaştırmalı analizler, ampirik araştırmalar, davranışsal araştırmalar ve boykot uygulamalarının ekonomik ve sosyal etkilerine ilişkin nicel değerlendirmeler yoluyla bu çerçeveyi genişletebilir. Bu bağlamda makale, Kuran'ın yalnızca teolojik rehberlik sunmakla kalmayıp, adalet odaklı ekonomik eylem ve sürdürülebilir siyasi sorumluluk üzerine güncel tartışmalara yön verebilecek dinamik bir etik paradigma da sunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tafsir, Finans, Filistin, Siyaset, Boykot.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

A Political and Economic Analysis of Boycotts in Support of Palestine in the Qur'anic Context

Introduction

Although boycott has existed throughout human history in various forms as a practice of protest and resistance, the term *boycott* itself acquired a terminological identity only in the nineteenth century. In Arabic, boycott is expressed by the terms *muqāṭa'ah* and *muḥāṣarah* (Cevheri, n.d.), while in different languages it is represented by various concepts that are currently used, such as blockade and embargo (Balci, 2020). In this respect, boycott may be regarded as the conceptualization in the modern era of a form of social behavior that had already existed throughout history (Davulcu, 2015).

Particularly following the Industrial Revolution, the transformation of production–consumption relations and the increasing level of consumer awareness contributed to the widespread adoption of boycott as a non-violent form of collective social action (Çetinkaya, 2004). The conditioning of economic choices by societies in pursuit of their economic, political, religious/moral, or social demands has established boycott as an effective method of civil resistance (Akdeniz, 1968).

Justice, Resistance Against Oppression, and Standing with the Oppressed in the Qur'an: The Theological Basis of the Palestinian Boycotts

The Holy Qur'an presents human history as a divine intervention that establishes the moral and political foundations of social order. Accordingly, justice in the Qur'an transcends the sphere of individual moral development and becomes the governing principle of social, economic, and political relations. In particular, oppression (*ẓulm*), arrogance (*istikbār*), occupation, the usurpation of individual rights, and the protection of the oppressed constitute among the fundamental values emphasized and safeguarded by the Qur'an (Sa'dun, 2008). Although the Palestinian region is often evaluated within the complex balance of power characterizing modern international politics, from a Qur'anic perspective it represents not merely a geopolitical conflict but also a matter endowed with profound religious and moral dimensions concerning justice, human dignity, the right to homeland, and resistance against oppression (Balıkcı, 1997). Within this framework, the Qur'anic conception of justice demonstrates that both Muslim individuals and the Muslim community bear responsibility not only for maintaining justice within their own societies but also for responding to injustices occurring on a global scale (Izutsu, 2010).

In the Qur'an, the concept of justice is principally articulated through the roots *'adl* and *qıst*, both of which encompass the meanings of balance, fairness, moderation, and placing everything in its proper position (Râgıp, 1412). The divine command in Qur'an 4:135—"O you who believe! Stand firmly for justice as witnesses for Allah, even against yourselves, your parents, or your close relatives"—demonstrates that justice constitutes a divine obligation independent of tribal, ethnic, or political affiliations. This verse requires justice to be upheld not merely in favor of one's allies but in

favor of truth itself (Kurtubî, 2006). In the context of Palestine, this principle requires Muslims—and indeed humanity as a whole—not to remain silent due to prevailing power relations, but rather to identify oppression wherever it occurs and stand on the side of truth. Likewise, the statement in Qur'an 5:8, *"Do not let the hatred of a people lead you to act unjustly,"* establishes justice as a principled obligation purified from emotional impulses (Râzî, 1997). According to this verse, justice demands resistance that is measured, principled, and reciprocal rather than motivated by revenge.

One of the Qur'anic concepts closely associated with boycott is oppression (*ẓulm*). In the Qur'an, oppression is not confined solely to physical violence or warfare; it also encompasses the usurpation of rights, the occupation of homelands, the deprivation of fundamental human rights, economic exploitation, and the restriction of freedom of belief (Izutsu, 2010). Qur'an 2:190–193 demonstrates that permission to engage in warfare is granted not for aggression but for the elimination of oppression and the termination of *fitnah*. The expression *"fitnah is worse than killing"* indicates that continuous persecution and violence that destroy human dignity produce devastation extending far beyond individual death (Câbirî, 2013). Within this framework, the displacement of civilians, the systematic destruction of living spaces, and the restriction of fundamental human rights in Palestine constitute not merely political repression but clear manifestations of oppression in the Qur'anic sense. In this regard, Ateş (2018) emphasizes that the Qur'anic discourse against oppression does not consist merely of passive condemnation but requires active solidarity with the oppressed, thereby highlighting an often neglected dimension of the issue.

The Qur'an's principle of standing with the oppressed is expressed most explicitly in Qur'an 4:75: *"And what is [the matter] with you that you do not fight in the cause of Allah and for the oppressed among men, women, and children who say, 'Our Lord, take us out of this city of oppressive people...'"* This verse demonstrates that the obligation to support the oppressed is not nullified by geographical distance; rather, it establishes a moral responsibility to respond to the call for assistance issued by those who suffer injustice (Yazır, 1979). Another remarkable aspect of this verse is that the call for assistance is directed not only toward members of the same faith community but toward all human beings subjected to oppression. Consequently, the political, economic, or social responses developed in reaction to the humanitarian tragedy in Palestine should not be regarded merely as ordinary political preferences from the Qur'anic perspective; rather, they should be understood as manifestations of religious, economic, and moral responsibility.

The Qur'anic understanding of opposing injustice is neither unlimited nor arbitrary; instead, it is a form of resistance grounded in principles, moderation, and moral values. Qur'an 22:39 grants permission to those who have been attacked because they have suffered oppression, thereby associating legitimate resistance with divine justice (Fazlur Rahman, 2007). The fundamental principle here is not aggression but self-defense; not domination but liberation. Within the Palestinian context, this requires resistance to be understood not merely as a military issue but as the protection of identity, collective memory, homeland, and human dignity. Throughout Islamic history, the concepts of land, homeland, and mosque have been associated with sacredness, reinforcing this understanding. In particular, the Qur'anic reference to the surroundings of al-Masjid al-Aqṣā as a blessed land (Qur'an 17:1) demonstrates that Palestine possesses not only political but also profound religious significance (Öztürk, 2021).

Another Qur'anic approach to confronting oppression is the establishment of justice within economic life. While Qur'an 4:29 prohibits the unlawful consumption of wealth, Qur'an 59:7 emphasizes that wealth should not become an instrument circulating exclusively among the rich. This perspective draws attention to the moral character of economic instruments (Derveze, 1997). Consequently, consumer preferences, investment practices, and economic boycotts should not be viewed merely as market behaviors but as reflections of justice on a global scale. Within this framework, the legitimacy of economic boycotts in support of Palestine derives its theological

significance from the question of whether economic actions contribute to sustaining oppression (Arâbî, 2021). The Qur'an makes clear that economic behavior is never morally neutral; rather, every economic decision constitutes a choice carrying ethical consequences.

The narratives of the prophets in the Qur'an likewise provide exemplary models of resistance against oppression. The struggle of Prophet Moses against Pharaoh was not merely a conflict of belief but a liberating struggle for justice against political domination, enslavement, and systematic oppression. Qur'an 28:4 describes Pharaoh's arrogance in exalting himself upon the earth, dividing people into classes, and persecuting one group among them, presenting a striking parallel with modern forms of colonial domination. Through this historical narrative, the Qur'an establishes a universal political ethic: whenever power becomes detached from truth, it transforms into oppression, whereas faith requires not merely individual acts of worship but a social commitment centered upon justice (Halefullah, 2002).

In evaluating the theological foundations of the Palestinian question, the Qur'anic concept of the *ummah* likewise deserves renewed consideration. In the Qur'an, the *ummah* is not defined merely as a community sharing a common faith or identity; rather, it is presented as a moral community that enjoins what is right and forbids what is wrong (Qur'an 3:110). Accordingly, the consciousness of the *ummah* requires more than emotional solidarity; it demands a deliberate and principled moral commitment. Within the contemporary global network shaped by media, finance, and diplomacy, the stance adopted toward the Palestinian issue has become an indicator of the moral capacity of the Muslim community itself (Günaydın, 2015). Therefore, the Qur'anic approach requires not only prayer or symbolic expressions of solidarity but also knowledge, awareness, justice, and the assumption of strategic responsibility.

A review of the contemporary literature reveals that academic studies concerning Palestine and boycott have increased significantly in recent years, particularly after 2023. Within this context, our book *Boycott in the Context of the Qur'an and the Sīrah* (2024) constituted an important preliminary study by examining the Qur'anic foundations of boycott. Subsequently, several scholarly articles have been published, including Naim Hank's (2024) *Economic Boycott from the Perspective of Islamic Law: Boycott Practices Following the Al-Aqsa Flood*, Muhammed Furkan Taha Demirbaş's (2025) *The Shar'ī Foundations of Boycott in Islam and Its Contemporary Fields of Application*, Sefa Atik's (2025) *The Theoretical Foundations of Boycott in the Context of Islamic Law: The Palestinian Massacre as a Case Study*, and Sefa Yıldırım's (2025) *Boycott Practices Against the Israeli Occupation Around the World and Their Financial, Social, and Jurisprudential Dimensions*. Unlike these studies, the present article examines the political and economic dimensions of the concept of boycott through the fundamental principles of the Qur'an, focusing particularly on Qur'anic concepts such as justice and oppression and illustrating them through boycotts organized in support of Palestine.

In conclusion, the Qur'anic principles of justice, resistance against oppression, and solidarity with the oppressed elevate the Palestinian question beyond the boundaries of a purely political issue and place it within a theological framework that profoundly challenges the conscience of humanity. Accordingly, every Muslim is obliged to evaluate the injustices committed against oppressed peoples—particularly those in Palestine—not merely through emotional reactions but through the Qur'anic principles of establishing justice and avoiding oppression. Palestine, therefore, represents not merely a geographical territory but one of the most visible contemporary arenas in which the Qur'an's call for justice is tested. From the perspective of Qur'anic ethics, remaining silent in the face of oppression is not a neutral or ordinary attitude; rather, it signifies the withdrawal of truth and the abandonment of moral responsibility. Consequently, a Qur'an-based approach to boycotts in support

of Palestine establishes the religious foundations of such boycotts by affirming the universality of justice, the inviolability of the oppressed, and the moral legitimacy of resistance¹.

Economic Power, Consumer Ethics, and Boycott Consciousness from the Qur'anic Perspective

The modern world tends to present economic relations merely as technical processes governed by production, consumption, and the circulation of capital. However, particularly within the revelation-centered intellectual tradition, economics is not simply the management of material resources but one of the principal domains in which human moral orientation, social responsibility, and the understanding of justice become manifest.

Unlike the market-oriented understanding of the contemporary capitalist system, the Qur'anic approach to economic life directly associates human economic behavior with religious, moral, and social consequences. Accordingly, from the Qur'anic perspective, what a person purchases, which companies they support, to whom they contribute, or whom they reject constitutes not merely a matter of personal preference but a moral domain evaluated in relation to justice, oppression, charity (*infāq*), trust (*amānah*), the rights of others, and responsibility. Furthermore, the Qur'an declares that human beings will ultimately be held accountable for these choices in the Hereafter. Within this framework, the issue of boycott, which has become the subject of extensive debate in relation to Palestine, should be understood not merely as a temporary political reaction against oppressors but as a contemporary manifestation of financial responsibility grounded in the Qur'anic conception of economic power. Indeed, the Qur'an is concerned not only with how wealth is acquired but also with where it originates, how it is earned, and for what purposes it is spent, reminding humanity that every economic disposition will ultimately be subject to accountability.

The Qur'anic understanding of wealth and economic resources is fundamentally based upon the principle that ownership is not absolute but entrusted by God. Qur'an 2:29 and 57:7 emphasize that the true owner of all wealth is Allah, while human beings merely serve as trustees who are tested in their stewardship over these resources (Kutub, 2000). This perspective transforms individual economic choices from an unrestricted sphere of personal freedom into an area of divine responsibility. Consequently, a Muslim's consumption should not be determined solely according to considerations of price and performance but also by evaluating whom such consumption supports and whether it indirectly contributes to forms of oppression. As Tabakoğlu (2013) observes, Islamic economics regards economic activity not as a value-neutral mechanism but as an instrument for establishing a just social order. Accordingly, purchasing and consumption should not be perceived as ordinary market transactions but rather as actions possessing religious, political, economic, and moral significance.

The Qur'anic prohibition of extravagance (*isrāf*) (Qur'an 7:31) refers not merely to quantitative excess but also to the misuse of resources beyond genuine necessity. While modern consumer culture continually encourages individuals toward greater consumption, it simultaneously seeks to obscure the political consequences of consumption. By contrast, the Qur'an calls believers to remain conscious of both the personal and social implications of their consumption patterns. Qur'an 25:67 praises those believers who, when they spend, are neither extravagant nor miserly but maintain moderation. Here, moderation signifies not merely prudent budgeting but harmony between economic choices, genuine human needs, and justice. From this perspective, knowingly contributing to economic structures associated with oppression, occupation, or systematic violations of human

¹ For further studies on Palestine, Gaza, and Israel, see also. Ağdemir, 2015a, 2015b; Altınsoy, 2025; Bahar, 2024; Baş, 2019; Batmaz, 2008; Canak, 2015; Çol, 2025; Daşdemir, 2017; Demir, 2011, 2025; Demircan & Bircan, 2025; Doğanay, 2015; Erkan, 2017; Erkmen, 2020; Gündül, 2018; Günaydın, 2015; Güngör, 2019; Güven, 2018; Güzel, 2020; Has, 2015; İnce, 2018; Kashiem, 2020; Kaş, 2025; Kavut, 2025; Kayhan, 2018; Kızılboğa Özaslan, 2015; Kızılşeker, 2024; Koç, 2025; Koyuncu, 2015; Köroğlu, 2018; Kurt, 2016; Kurt & Akgedik, 2024; Şahin, 2021.

rights necessitates serious moral reflection within the Qur'anic framework. Thus, Islamic consumer ethics cannot be reduced merely to the distinction between the lawful (*halāl*) and the unlawful (*harām*); rather, it also requires evaluating the political and economic consequences generated by systems of production and capital.

One of the Qur'an's most fundamental principles for establishing economic justice is preventing wealth from becoming concentrated in the hands of a privileged minority capable of exercising domination over others. Qur'an 59:7 explicitly states that wealth should not circulate exclusively among the rich. This verse constitutes a powerful warning against both the politicization of economic power and the monopolization of wealth. Given that multinational corporations have become not only economic actors but also influential political actors within the contemporary global system, consumer preferences simultaneously function as expressions of support for particular global power structures. Consequently, boycott emerges as a significant instrument through which individuals transform their economic choices into moral and political positions. Nevertheless, the essential point requiring emphasis is that boycott should not be driven by momentary anger but by informed moral consciousness. The Qur'anic injunction, "*Cooperate in righteousness and piety, but do not cooperate in sin and aggression*" (Qur'an 5:2), requires that economic relationships likewise be evaluated according to this principle. If an economic choice strengthens oppressive structures, such a relationship should be regarded not merely as a commercial transaction but also as an issue of moral responsibility.

Although the concept of boycott does not appear in classical Islamic jurisprudence in its contemporary sense, the Qur'an nevertheless establishes principles limiting direct or indirect cooperation with oppressors (Balci, 2020). The command in Qur'an 11:113 not to incline toward wrongdoers encompasses not only political support but every form of relationship that strengthens oppressive systems. In his commentary on this verse, al-Rāzī emphasizes that even approving of oppression constitutes a serious moral failing (Rāzī, 2000). Within today's financial system, "inclining" toward oppression may occur not only through ideological support but also through patterns of consumption, investment, and brand loyalty. Accordingly, from the Qur'anic perspective, economic choice cannot be separated from faith. This understanding provides moral legitimacy for conscious consumer behavior directed against companies and organizations that materially contribute to occupation or oppression. Likewise, the Qur'anic command, "*Do not pursue that of which you have no knowledge*" (Qur'an 17:36), establishes the responsibility of believers to investigate the consequences of their economic choices. A Muslim should therefore be not merely a consumer but an informed consumer who consciously examines what is being consumed, why it is being consumed, and whom such consumption ultimately empowers.

Another fundamental Qur'anic concept closely connected with boycott is *infāq* (charitable spending). *Infāq* requires Muslims not only to refrain from supporting oppression through avoidance and boycott but also to extend active support to those who suffer injustice. Qur'an 2:261 presents *infāq* not merely as an act of individual charity but as a means of promoting collective social welfare. Within this framework, Qur'anic responsibility extends beyond boycotting certain products to supporting alternative economic structures founded upon justice. Çelik (2024) argues that within Islamic economic thought, economic resistance consists not only in withdrawing from consumption but also in strengthening morally grounded markets. In this manner, financial responsibility transcends passive protest and develops into a permanent ethical economic order.

The Qur'anic prohibition of *ribā* (usury) likewise functions as one of the principal mechanisms preventing economic power from degenerating into exploitation. *Ribā* is not merely a matter of interest-based transactions but represents the domination of the weak by the powerful. In this respect, boycott may be understood within the broader ethical logic underlying the prohibition of *ribā*: economic power should never nourish structures that corrupt individuals or society.

In conclusion, from the Qur'anic perspective, economic power signifies not merely the prosperity of individuals or societies but also the particular moral order they choose to support. Consumer ethics therefore demands a consciousness of responsibility centered upon justice rather than the ordinary understanding of shopping promoted by the modern market economy. Within this framework, boycott represents not merely an act of protest but a principled manifestation of ethical economic choice. The essential objective is to elevate economic action beyond the level of slogans by grounding it in the Qur'an's principles of justice. When considered together, the Qur'anic principles of justice, opposition to extravagance, *infāq*, non-support of oppression, and the ethical circulation of wealth demonstrate that economic responsibility for Muslims is not simply a matter of individual preference but a moral obligation toward the establishment of global justice. Consequently, within the Palestinian context, boycott acquires genuine Qur'anic significance only when it is grounded in verified knowledge, sustained by consistency, centered upon justice, and accompanied by an alternative economic consciousness; otherwise, it cannot transcend temporary emotional reaction (Erdinçli, 2024).

The Meaning of the Palestinian Boycotts in the Modern Political Order

The modern world has witnessed the transformation rather than the disappearance of classical colonialism, giving rise to an international order in which the relationships among power, capital, and knowledge are reproduced through increasingly complex global networks. Within this order, politics is shaped not only by diplomatic relations between states but also by multinational corporations, financial markets, media, technology, and cultural cooperation.

The global capital system operating within this structure frequently functions not only as the driving force of economic growth but also as a decisive factor shaping political legitimacy, military capacity, occupation policies, and international norms (Kaymak, 2014). Within this context, the Palestinian issue should not be viewed merely as a territorial dispute or a regional security problem but rather as a revealing example of the tension between the discourse of justice and the realities of power politics in the contemporary international order. The core issue extends beyond military occupation itself to encompass the continuity of the economic, diplomatic, and cultural networks that directly or indirectly sustain such occupation (Deniz, 2014). Consequently, boycott movements in support of Palestine should be understood not simply as expressions of consumer dissatisfaction or temporary political protest but as efforts by moral and political actors to redefine their position vis-à-vis global power structures.

In Qur'an 4:58, believers are commanded to render trusts to those who deserve them and to judge with justice whenever they judge among people. This verse clearly demonstrates that politics cannot be separated from morality. Accordingly, the selective application of concepts such as human rights, democracy, and the rule of law in the contemporary world—and the postponement of justice whenever the interests of powerful actors are at stake—closely resembles the Qur'anic criticism of judgments based upon personal desire (*hawā*). In the Palestinian case, the repeated ineffectiveness of international law, the exceptional treatment of principles intended to protect civilians, and the selective implementation of economic sanctions expose the inconsistency between the rhetoric and practice of the modern international system.

In the contemporary era, global capital has become inseparable from geopolitical power relations. The Qur'anic principle prohibiting support for oppression (Qur'an 11:113) requires that even indirect economic relationships be subjected to moral evaluation. Within this framework, boycott should not be understood merely as an act of refusing to purchase certain products but also as an ethical positioning within the global economic order. In this respect, boycott constitutes one of the most significant non-state forms of political participation available in the modern world.

Understanding the true significance of boycott requires distinguishing between temporary symbolic protest and a consistent moral commitment. Symbolic protests generally produce short-

lived emotional reactions, whereas principled moral action requires knowledge, consistency, and perseverance. The Qur'anic injunction, "Cooperate in righteousness and piety, but do not cooperate in sin and aggression" (Qur'an 5:2), obliges Muslims to critically evaluate their economic relationships. Whenever the consumption of a particular product or loyalty to a particular brand strengthens systems of injustice, economic behavior inevitably generates political consequences. Indeed, although the economic boycott imposed by the Meccan polytheists against the early Muslims was economic in form, its consequences were fundamentally political (Azimli, 2007). Likewise, contemporary boycotts in support of Palestine can achieve meaningful results only when they are grounded in informed economic analysis and sustained ethical awareness. Otherwise, even if they generate short-term impact, they are unlikely to produce lasting transformation.

One of the major challenges confronting Muslim societies today is that responses to injustice and oppression often generate intense emotional reactions without developing into coherent institutional strategies. The Qur'an, however, prioritizes conscious and disciplined action rather than spontaneous emotional responses. Qur'an 3:200 calls believers to patience, perseverance, steadfastness, and preparedness, thereby emphasizing continuity and strategic awareness in struggle. Applied to the Palestinian context, this principle requires a multidimensional approach extending beyond demonstrations and public protests to include academic scholarship, media engagement, the development of economic alternatives, legal advocacy, and financial literacy. Such an approach necessitates employing the modern instruments of political and ethical engagement (Arâbî, 2021).

The essential issue is therefore not merely identifying what should be opposed but also determining which alternative social order should be constructed. Within this context, global media occupies a central role in shaping information flows. As argued by Chomsky and Herman's propaganda model, media institutions are rarely independent of prevailing power structures (Chomsky & Herman, 1988). Consequently, the Palestinian issue reflects not only an imbalance of power on the ground but also inequalities in global media representation. The Qur'anic command to verify information (Qur'an 49:6) establishes an important ethical responsibility in this regard. Muslim individuals and societies should therefore avoid becoming passive consumers of media narratives. In this context, the digital dimension of boycott deserves particular attention. Boycott should not be limited solely to physical products but should also encompass digital platforms, media consumption, and online economic participation.

The significance of the Palestinian boycotts is also closely related to the contemporary reinterpretation of the concept of the ummah. When understood not merely as a religious community but as a collective possessing shared moral responsibility, the ummah has the potential to cultivate a common ethical consciousness in response to global injustice (Ağdemir, 2015, 12). Nevertheless, realizing this potential requires institutional wisdom rather than merely idealistic rhetoric. Likewise, the Qur'anic narratives concerning rulers such as Pharaoh and Nimrod should not be viewed solely as historical accounts. Rather, they symbolize every political structure in which power becomes absolute. The Qur'an further demonstrates that resistance against such systems is possible only through organized and principled struggle led by righteous leadership, as exemplified by the prophets.

In conclusion, the Palestinian boycott movement represents one of the most significant manifestations of the political and moral consciousness of Muslims in response to the contradictions of the modern international order and the influence of global capital. However, its ultimate success depends not upon slogan-driven activism but upon a comprehensive understanding of financial and political responsibility grounded in the Qur'anic principles of justice, knowledge, wisdom, and the refusal to support oppression. Within this framework, boycott signifies not merely rejection but also the pursuit of justice-centered alternatives in both economic and political life (Yiğit, 2015). In summary, boycotts undertaken in support of Palestine should be regarded as an important arena in

which the moral consciousness and ethical commitment of Muslims are tested through the pursuit of justice.

Infāq, Solidarity, Economic Response, and Boycott in the Qur'an

The Holy Qur'an is not merely a normative text regulating economic life through rules governing earnings, ownership, and consumption. It also presents a comprehensive moral framework that determines the circulation of wealth, the establishment of social justice, the preservation of human dignity, and the manner in which economic instruments should be positioned in the face of oppression. Within this framework, infāq (charitable spending), solidarity, and economic response are not three independent concepts; rather, they constitute complementary dimensions of the Qur'an's justice-centered vision of social order (Krister, 2002). In the modern era, particularly in relation to Palestine, boycott has frequently been interpreted merely as an act of consumer abstention or symbolic protest. However, from the Qur'anic perspective, boycott does not represent merely a negative act of refusal; rather, it acquires its true significance when combined with the constructive economic vision embodied by infāq. Indeed, the Qur'anic ethical principles governing economic life require not only distancing oneself from structures that sustain oppression but also actively creating alternative systems founded upon justice.

In the Qur'an, infāq signifies far more than the modern understanding of charitable assistance. It refers to the redistribution of wealth in accordance with the consciousness that all possessions ultimately constitute a divine trust. Qur'an 2:261 compares those who spend in the way of Allah to a grain that produces seven ears, each bearing one hundred grains, thereby illustrating the abundant reward of charitable expenditure. Here, infāq is presented not as a loss but as an investment in the collective welfare of society. Its central role in the Qur'an ensures that economic justice is constructed positively rather than merely negatively. In other words, refraining from participating in oppression is not sufficient; one must also contribute actively to strengthening justice. Likewise, Qur'an 59:7 emphasizes that wealth should not circulate exclusively among the wealthy, thereby highlighting the moral character of economic circulation (Zamakhsharī, 1995). Timur Kuran's (2012) analysis of Islamic economic institutions demonstrates that historically, institutions such as waqf, zakāh, and social finance mechanisms functioned not merely as charitable instruments but also as means of generating significant organizational capacity within society. Accordingly, contemporary boycott movements can attain genuine Qur'anic depth only if they extend beyond withdrawal from consumption toward the establishment of alternative institutions.

Within the Qur'an, zakāh and infāq constitute the financial backbone of social solidarity. Qur'an 9:60 specifies the categories of recipients entitled to receive zakāh, thereby providing a systematic mechanism for addressing economic vulnerability. What is particularly noteworthy is that economic solidarity is institutionalized not merely as an act of personal compassion but as a structured social responsibility. This perspective provides an important foundation through which Muslim societies may transform their responses to contemporary crises from merely protest-oriented reactions into constructive institutional initiatives. In the Palestinian context, this requires not only avoiding economic structures that support occupation but also promoting educational scholarships, healthcare funds, local production initiatives, and international solidarity networks. Kahf (2019) argues that restructuring Islamic social finance mechanisms for contemporary conflict regions has the potential to move beyond traditional philanthropy and establish resilient economic systems. Likewise, the Qur'anic concept of cooperation (ta'āwun) signifies not merely social unity but cooperation grounded in righteousness and God-consciousness. The command in Qur'an 5:2 to "cooperate in righteousness and piety" therefore extends directly to the economic sphere.

The Qur'anic prohibition of extravagance (isrāf) likewise plays a critical role in transforming boycott into an active moral responsibility. Extravagance refers not merely to excessive consumption but to consumption detached from genuine human need (Nasr, 2000). If Muslims continue

consuming products that materially support oppression without critical reflection, such economic behavior cannot be regarded as ethically acceptable. Consequently, boycott represents a process of restoring moral consciousness to patterns of consumption. Nevertheless, this process cannot be completed simply by refusing to purchase certain products; it must also address the question, "What should I choose to support instead?" In this way, boycott evolves from anti-consumption into ethical consumption. Seyyed Hossein Nasr's interpretation of traditional Islamic economic ethics similarly proposes a value-oriented and responsibility-based alternative to the quantitative consumerism characteristic of modern society.

The economic response embodied in boycott should likewise be understood in conjunction with the Qur'anic concepts of patience (*ṣabr*), perseverance, and trust in God (*tawakkul*). Qur'an 3:200 calls believers to patience and steadfastness, emphasizing not only military or psychological endurance but also long-term social determination. One of the greatest weaknesses of many boycott campaigns is their tendency to dissipate after brief periods of emotional enthusiasm. By contrast, the Qur'anic worldview emphasizes sustainability. Accordingly, economic resistance requires disciplined consumption, ethical finance, local production, responsible investment, and collective organization. Askari's (2015) studies on Islam and economic justice demonstrate that the Qur'anic conception of justice connects market behavior with enduring moral principles. Within the Palestinian context, economic resistance should therefore encompass not only boycotting global brands but also supporting production and solidarity strategies that strengthen Palestinian economic independence. The Qur'anic understanding of *infāq* further requires the development of productive forms of assistance capable of reducing dependency. Thus, solidarity signifies not merely alleviating suffering but also building the structural capacity for long-term independence.

The Qur'anic principle of brotherhood (*ukhuwwah*) further reinforces the structural rather than merely emotional character of economic responsibility. Qur'an 49:10 describes believers as brothers, thereby establishing not merely emotional closeness but reciprocal obligations. Within this framework, economic solidarity represents one of the financial manifestations of the consciousness of the *ummah*. However, for such solidarity to become effective, it must be accompanied by transparency, strategic planning, and sound knowledge. Economic initiatives founded solely upon slogans rarely produce lasting transformation.

In conclusion, when *infāq*, solidarity, and economic resistance are considered together within the Qur'anic framework, boycott emerges not merely as an act of rejection but as an integral component of constructing an alternative system of economic justice. Within this perspective, passive reaction is transformed into active moral responsibility. Indeed, the Qur'anic approach seeks not only to oppose oppression but also to institutionalize justice. Significantly, one of the first initiatives undertaken by the Prophet Muhammad upon his arrival in Madinah was the establishment of an independent Muslim marketplace, thereby creating a constructive economic alternative. The true strength of boycott therefore lies not simply in refusing to purchase but in contributing to the construction of a just economic order. Within this process, *infāq* provides the financial ethics, solidarity provides the social organization, and economic resistance ensures long-term sustainability. Consequently, economic responses developed in relation to Palestine transcend temporary anger and symbolic protest, approaching instead the Qur'an's call for a comprehensive social transformation centered upon justice.

Analysis of the Limits, Possibilities, and Moral Legitimacy of Qur'an-Based Boycott

The Holy Qur'an presents a comprehensive framework in which human social, political, and economic behavior is evaluated not only according to intention but also according to consequences, methods, justice, and responsibility. Accordingly, the boycott movements that have emerged in support of Palestine in the contemporary period should not be regarded merely as social reactions reflecting political anger or collective conscience. Rather, they should be analyzed in light of the

Qur'an's fundamental principles concerning method, objective, legitimacy, limitations, and outcomes (Sipahioğlu, 2015). In the contemporary global order, boycott has become one of the principal means through which non-state actors express political positions by utilizing economic instruments. However, from the Qur'anic perspective, the legitimacy of an objective does not automatically render every method employed in its pursuit morally acceptable. On the contrary, revelation does not permit the separation of ends from means, justice from resistance, or morality from political action. Consequently, boycott movements developed in support of Palestine should not be evaluated merely as emotional mobilizations or economic refusals but rather through a comprehensive assessment of the reliability of information, the degree of connection with oppression, collective benefit, proportionality, the capacity to generate alternatives, and the broader requirements of social justice. Only such an approach allows boycott to be understood within the justice-centered methodology of the Qur'an without diminishing its significance.

The primary criterion governing boycott in the Qur'an is justice. The command in Qur'an 5:8, "Do not let the hatred of a people lead you to act unjustly," establishes that moral boundaries must be preserved even in political and economic struggles. This verse does not weaken the legitimacy of concern for Palestine; rather, it protects such concern from degenerating into actions driven solely by anger. Accordingly, the first foundation for the legitimacy of boycott in the Qur'anic framework is the conscious refusal to participate in systems that support oppression or sustain systematic injustice. Likewise, Qur'an 11:113, which prohibits inclining toward wrongdoers, provides a broad ethical framework encompassing not only direct political cooperation but also indirect forms of strengthening oppressive structures. Nevertheless, the decisive issue is that such "inclination" must be established through reliable knowledge. In today's digital age, misinformation concerning corporations, brands, and global capital networks is widespread. Therefore, the command in Qur'an 49:6 to verify information before acting provides an essential criterion for ethical boycott.

In this respect, the first limitation of boycott is the ethics of knowledge. Campaigns directed against companies or products without adequate investigation risk undermining moral credibility. The Qur'anic criticism of conjecture (Qur'an 53:28) requires boycott to be based upon verified information rather than assumption. Consequently, Muslims are expected to become not merely emotionally reactive consumers but informed individuals capable of critically analyzing financial, commercial, and political networks. Products and corporations should therefore be examined thoroughly rather than superficially. A Qur'an-based boycott thus necessarily requires careful investigation.

The second major limitation concerns preventing legitimate protest from producing greater harm. The principle articulated in Qur'an 2:195, "Do not throw yourselves into destruction with your own hands," requires consideration of the broader social consequences of economic behavior. If a particular boycott harms local, economically vulnerable, or irreplaceable Muslim communities more than it affects those directly connected with oppression, then an assessment based upon *maṣlaḥah* (public welfare) becomes necessary. Accordingly, a Qur'an-centered approach requires evaluating not only the intended target of an economic response but also its broader consequences and unintended effects.

The Qur'anic understanding of *infāq* significantly expands the constructive potential of boycott. Merely rejecting certain products or companies is insufficient to achieve the social transformation envisioned by the Qur'an; alternative economic structures must also be established. Qur'an 59:7, by emphasizing the just circulation of wealth, implicitly encourages not only criticism of unjust economic systems but also their ethical reconstruction. Consequently, boycott campaigns supporting Palestine remain incomplete if they are limited solely to calls for avoiding particular corporations. A more authentic Qur'anic approach would integrate boycott with ethical consumption, local production, economic cooperation within the Muslim community, charitable endowments

(awqāf), humanitarian aid funds, non-governmental organizations, and investment initiatives. Chapra (2008) argues that the distinguishing feature of the Islamic economic order lies not merely in its prohibitions but also in its capacity to generate constructive alternatives. Thus, the greatest potential of boycott lies in its transformation from passive protest into active economic organization.

A significant proportion of contemporary solidarity movements for Palestine are centered upon social media visibility. While such visibility is valuable in raising public awareness, the Qur'anic concept of righteous action (*'amal ṣāliḥ*) extends beyond discourse to encompass actions that produce goodness, justice, and piety. Qur'an 61:2–3 criticizes those who say what they do not practice. Consequently, expressions of support for boycott on social media acquire genuine significance only when accompanied by corresponding economic, social, or political action. Mere online engagement may provide emotional satisfaction but remains limited unless supported by tangible institutional and economic commitments. The Qur'an consistently demands coherence between speech and action.

Intention likewise occupies an important place in determining the moral legitimacy of boycott; however, intention alone is insufficient. Within Islamic ethics, righteous action requires the union of a righteous objective with righteous means. As al-Ghazālī argues in his discussions of public welfare (*maṣlaḥah*) and ethics, when methods lose their moral integrity, noble objectives likewise become corrupted (al-Ghazālī, 1993). Consequently, boycott movements should not be driven by hatred, generalized hostility, or ethnic discrimination but should instead focus upon concrete manifestations of injustice through principled ethical conduct. When Qur'an 5:2 and 5:8 are read together, they establish a careful balance between opposing oppression and preserving justice. This balance is especially critical in the Palestinian context, where the Qur'an advocates solidarity with the oppressed while simultaneously safeguarding moral integrity.

Furthermore, the contemporary global economy is characterized by extensive interdependence, making complete economic isolation impossible in many circumstances. In this respect, the Qur'an consistently emphasizes ease rather than hardship (Qur'an 2:185). Consequently, it should be recognized that individuals possess differing economic capacities and cannot all implement identical boycott practices. What matters is not absolute perfection but sincere moral orientation and the pursuit of justice according to one's capabilities. Ibn 'Āshūr's (2013) *maqāṣid* approach similarly emphasizes that the practical application of Islamic principles must remain attentive to real-world circumstances. Under this understanding, boycott is liberated from an "all-or-nothing" mentality and becomes a gradual, conscious, and sustainable process of ethical transformation.

Another important issue in analyzing Qur'an-based support for Palestine concerns the concept of the *ummah*. The *ummah* should not remain merely an emotional ideal but should generate shared intellectual capacity, effective resource management, and institutional cooperation. If boycott produces only temporary emotional reactions without developing into enduring forms of economic collaboration, then the Qur'an's constructive vision of social organization remains unrealized (Asım, 2026). Wilson (1998) likewise observes that one of the greatest challenges confronting contemporary Islamic economics is moving beyond protest toward institutional development. Accordingly, the strongest Qur'anic response to the Palestinian issue lies not only in restructuring patterns of consumption but also in promoting economic education, investment, alternative supply chains, and Islamic social finance institutions.

In conclusion, from a Qur'anic perspective, boycott is neither an absolute solution nor a meaningless reaction. Its value depends upon its foundation in verified knowledge, its commitment to justice, its accurate identification of genuine relationships with oppression, its capacity to generate collective benefit, and its integration with constructive economic alternatives. The limitations placed upon boycott do not weaken its effectiveness but rather preserve its ethical seriousness. Likewise, its

true potential lies not merely in inflicting economic loss but in cultivating moral awareness, institutionalizing solidarity, and transforming infāq into active social responsibility (Uysal & Cömert, 2017). According to the Qur'an, the ultimate objective is not only to distance oneself from structures that support oppression but also to establish institutions that promote justice. In this way, support for Palestine becomes not merely a reactive political discourse but a comprehensive process of economic, political, and moral reconstruction. Such an approach offers contemporary Muslims the possibility of replacing temporary outrage and passive victimhood with a conscious, principled, and constructive historical responsibility guided by divine revelation.

Discussion, Conclusion, and Recommendations

Throughout this study, boycott movements that have emerged in relation to Palestine have been examined within the framework of the Qur'anic principles of justice, infāq (charitable spending), solidarity, economic responsibility, and resistance against oppression. The analysis has demonstrated that boycott should not be understood merely as a temporary consumption-based protest but rather as a broader sphere of political and moral consciousness. One of the principal conclusions of this study is that, from the Qur'anic perspective, economic consumption is never a simple personal preference. By placing economic activity directly within the domain of moral responsibility, the Qur'an associates consumption, investment, distribution, and solidarity with the visible realization of justice in society. Consequently, economic responses developed under conditions of occupation and injustice, such as those witnessed in Palestine, should be regarded not merely as political attitudes but also as forms of conduct requiring evaluation within the broader framework of faith, morality, and responsibility. Nevertheless, the most important criterion is that such economic responses should be measured not solely by good intentions but also by the correctness of their methods, the reliability of the information upon which they are based, their social consequences, and their capacity to generate constructive alternatives (Erdinçli, 2024).

At the center of the discussion lies the necessity of maintaining an appropriate balance between the limitations and the possibilities of boycott. In the contemporary world, boycott is often made visible through social media campaigns, consumer reactions, or symbolic acts of rejection. Although such visibility is valuable, the transformation envisioned by the Qur'an extends beyond visibility toward the establishment of enduring moral structures. Accordingly, merely avoiding certain brands or products may produce only limited effects unless accompanied by the development of conscious economic alternatives. Here, the Qur'anic concept of infāq becomes decisive, for infāq signifies not merely giving but strengthening the circulation of justice within society. Therefore, if movements supporting Palestine are to become more effective in the long term, strategies of consumer withdrawal should be integrated with initiatives promoting local production, justice-oriented investment, Islamic social finance institutions, organized humanitarian assistance, and educational programs designed to increase public awareness. Otherwise, boycott risks becoming little more than a means of relieving individual conscience while lacking the capacity to generate structural transformation.

Another significant issue highlighted by the Qur'an is the ethics of knowledge. In the contemporary digital age, individuals are easily influenced by misinformation, manipulated narratives, and unverified content. The responsibility established in Qur'an 49:6 demonstrates that Muslims should not merely react but should investigate, verify, and act upon reliable knowledge. This principle also indicates that economic literacy constitutes an essential requirement for meaningful support for Palestine. Unless careful examination is undertaken to determine which companies, institutions, or economic relationships directly or indirectly contribute to systems of oppression, boycott campaigns may ultimately compromise their own moral consistency. Consequently, boycott should be grounded not merely in slogans but in reliable data, rigorous analysis, and strategic awareness.

Another important conclusion of this study is that boycott alone does not constitute a complete solution. The Qur'anic approach not only rejects oppression but simultaneously seeks to establish justice. The true strength of economic resistance therefore lies not simply in its capacity to inflict economic loss but in its ability to construct alternative systems. Within this context, historical and contemporary institutions such as charitable endowments (*awqāf*), *zakāh* organizations, social solidarity mechanisms, interest-free investment models, and economic cooperation among Muslims regain renewed significance. These institutions provide the constructive dimension necessary for transforming resistance into sustainable justice.

The discussion also reveals an important distinction between emotional solidarity and strategic organization within the concept of the *ummah*. Although the Palestinian issue frequently generates powerful symbolic expressions of unity among Muslims, these expressions often fail to develop into durable institutional cooperation. In the Qur'an, brotherhood and solidarity signify not merely emotional attachment but also shared responsibility. Consequently, educational institutions, universities, civil society organizations, financial institutions, and media organizations should collaborate more effectively in developing coordinated, long-term, and knowledge-based strategies of solidarity. In particular, the academic community bears a critical responsibility in this process. Producing further interdisciplinary research on the moral economy of Palestine, political justice, media discourse, and international law would deepen both scholarly understanding and public awareness.

Based on these findings, several recommendations may be proposed. First, boycott movements should move beyond the logic of short-term campaigns and evolve into sustainable programs promoting economic consciousness. Educational initiatives concerning Qur'anic consumer ethics, ethical finance, and economic responsibility may be developed through mosques, universities, civil society organizations, and digital platforms. Second, emphasis should be placed not only upon exclusionary economic practices but also upon constructive alternatives. Supporting local production, encouraging Muslim entrepreneurs, strengthening humanitarian aid funds, expanding scholarship programs, and creating commercial mechanisms that directly assist Palestinian producers all represent significant initiatives in this regard. Third, boycott campaigns must be based upon reliable and verifiable data, both for ethical integrity and strategic effectiveness. Fourth, the relationship between boycott, international law, and universal human rights should receive greater emphasis, enabling the Palestinian cause to be articulated not solely as a matter of religious or emotional solidarity but also as a universal demand for justice.

In conclusion, a Qur'an-based evaluation of boycott within the Palestinian context demonstrates that economic behavior is not merely an individual preference but a sphere of historical, moral, and political responsibility. When grounded in verified knowledge, guided by moderation, centered upon justice, and supported by alternative economic structures, boycott possesses the capacity to develop into a powerful form of ethical resistance. Achieving this objective, however, requires moving beyond emotional reaction toward constructive alternatives, strategic planning, and conscious responsibility (Dal & Toros, 2022: 44–46). The Qur'an does not merely call believers to distance themselves from oppression; it also seeks to establish new forms of economic circulation that promote justice. Accordingly, the principal responsibility facing contemporary Muslim societies is to approach the Palestinian issue not merely as an occasional humanitarian crisis but as a continuous process of constructing justice, responsibility, and ethical commitment under the guidance of divine revelation. Ultimately, the true measure of success in boycott movements lies not simply in identifying what should be boycotted but in determining the extent to which justice itself can be consciously established through the alternative social and economic order that believers strive to build.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Kur'an Bağlamında Filistin'e Destek Amaçlı Boykotların Siyasal ve Ekonomik Analizi

Giriş

Boykot, insanlık tarihi boyunca farklı biçimlerde tezahür eden bir tepki ve direniş uygulaması olmakla birlikte, “boykot” kavramının terminolojik bir nitelik kazanarak kullanılmaya başlanması on dokuzuncu yüzyıla dayanmaktadır. Arapçada mukâtaa, muhâsara (Cevherî, t.y.) olarak ifade edilen boykot, farklı dillerde abluka ve ambargo gibi günümüzde kullanılan çeşitli kavramlarla ifade edilmektedir (Balcı, 2020). Bu bağlamda boykot, tarihsel süreçte fiilen var olan bir toplumsal davranış biçiminin modern dönemde kavramsal bir çerçeveye kavuşturulması olarak değerlendirilebilir (Davulcu, 2015).

Modern dünyada özellikle Sanayi Devrimi sonrasında üretim-tüketim ilişkilerinin dönüşmesi, toplumda tüketici bilincinin artmasıyla birlikte boykot, şiddet içermeyen toplumsal bir eylem biçimi olarak yaygınlık kazanmıştır (Çetinkaya, 2004). Toplumların ekonomik, siyasal, dinî/ahlaki ya da sosyal taleplerini ekonomik tercihlerle şartlandırmaları, boykotun etkili bir sivil direniş yöntemi olmasını sağlamıştır (Akdeniz, 1968).

Filistin Boykotlarının Teolojik Zemini Bağlamında Kur'an'da Adalet, Zulme Karşı Direniş ve Mazlumdan Yana Tavrı

Kur'an-ı Kerim, insanlık tarihini toplumsal düzenin ahlâkî ve siyasal temellerini inşa eden ilahî bir müdahale olarak konumlandırmaktadır. Bu yönüyle Kur'an'da adalet, bireysel olgunlaşma alanını aşarak toplumsal, ekonomik ve siyasal ilişkilerin belirleyici ilkesi hâline gelmektedir. Özellikle zulüm, istikbar, işgal, kul hakkı gasbı ve mazlumun korunması gibi konu ve değerler, Kur'an'ın korunmasına vurgu yaptığı temel değerlerdir (Sa'dun, 2008). Filistin Bölgesi, modern uluslararası siyasetin karmaşık güç dengeleri içerisinde değerlendirilse de, Kur'anî perspektiften bakıldığında yalnızca jeopolitik bir çatışma değil; hak, adalet, insan onuru, yurt hakkı ve zulme karşı direniş bağlamında dinî ve ahlâkî boyutları bulunan önemli bir yerdir (Balıkcı, 1997). Bu çerçevede Kur'an'ın adalet anlayışı, Müslüman bireyin ve toplumun yalnızca kendi iç düzenine değil, küresel ölçekte maruz kalınan haksızlıklara karşı da sorumluluk taşıdığını ortaya koymaktadır (Izutsu, 2010).

Kur'an'da adalet kavramı temel olarak “adl” ve “kıst” kökleri etrafında şekillenmekte; bu kavramlar denge, hakkaniyet, ölçülü olma ve her şeyi yerli yerine koyma anlamlarını içermektedir (Râgıp, 1412). Nisa sûresi 135. ayette yer alan “*Ey iman edenler! Kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine de olsa Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun*” buyruğu, adaletin kabilevi, etnik ya da siyasal aidiyetlerden bağımsız ilahî bir yükümlülük olduğunu göstermektedir. Bu ayet, adaletin yalnızca dost lehine değil, hakikat lehine işletilmesini gerekli kılmaktadır (Kurtubî, 2006). Filistin bağlamında bu ilke, Müslümanların ya da insanlığın, güç ilişkileri nedeniyle sessiz kalmasını değil; kim tarafından gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin zulmü teşhis ederek hakikatin yanında yer almasını gerektirir. Benzer biçimde Maide sûresi 8. ayette “*Bir topluluğa olan kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin*” ifadesi, adaletin insanın sahip olduğu duygusal

tepkilerden arındırılmış ilkesel bir sorumluluk olduğunu ortaya koymaktadır (Razî, 1997). Bu ayete göre adalet, intikam alma amacıyla değil, karşılıklı, ölçülü ve ilkeli bir direnci hedeflemeyi gerekli kılmaktadır.

Boycotla ilgili Kur'anî kavramlardan birisi de zulümdür. Kur'an'da zulüm kavramı yalnızca fiziksel şiddet ya da savaş ile sınırlı değildir; hakkın gasp edilmesi, yurtların işgal edilmesi, insanların temel yaşam haklarından mahrum bırakılması, ekonomik sömürü ve inanç özgürlüğünün engellenmesi de zulüm kapsamında değerlendirilir (Izutsu, 2010). Bakara sûresi 190-193. ayetlerde savaş izninin saldırganlık amacıyla değil, zulmü ortadan kaldırma ve fitneyi sona erdirmeye amacıyla verildiği görülmektedir. Buradaki "*fitne katilden beterdir*" ifadesi, sürekli bir baskı ve insan onurunu yok eden şiddetin, yalnızca bireysel ölümden daha geniş bir yıkıma neden olduğunu ortaya koymaktadır (Câbirî, 2013). Bu bağlamda Filistin'de sivillerin yerinden edilmesi, yaşam alanlarının sistematik biçimde tahrip edilmesi ve temel insani hakların sınırlandırılması, Kur'anî anlamda yalnızca siyasi bir baskı değil, açık bir zulüm olarak değerlendirilmektedir. Bu konuda Ateş (2018), Kur'an'ın zulüm karşıtı söyleminin pasif bir kınamadan ibaret olmadığını; aktif biçimde mazlumun yanında saf tutmayı gerektirdiğini vurgulaması konunun ihmal edilen boyutunu ortaya koymaktadır.

Kur'an'ın mazlumdaki olma ilkesi özellikle Nisa sûresi 75. ayette son derece açık biçimde ortaya konmaktadır: "*Size ne oluyor da Allah yolunda ve 'Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar' diyen çaresiz erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz?*" Bu ayet, uzak coğrafyada bile olsa mazlumun yanında olma ona destek olma sorumluluğunu ortadan kaldırmadığını; aksine zulme uğrayanların yardım çağrısına karşı bir sorumluluğu beraberinde getirdiğini ortaya koymaktadır (Yazır, 1979). Bu ayette dikkat çeken bir diğer husus, yardım çağrısının yalnızca aynı inanç grubuna değil, zulme uğrayan tüm insanlara yönelik bir çağrı olmasıdır. Dolayısıyla Filistin'de yaşanan insani trajedilere karşı geliştirilen birtakım politik, ekonomik ya da toplumsal tepkiler, Kur'an açısından sadece sıradan bir siyasi tercih değil; bilakis dini, iktisadi ve ahlâkî sorumluluğun tezahürleri olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kur'an'ın bir şeye karşı çıkma ve tepki gösterme anlayışı sınırsız ve ölçüsüz değil; ölçü, ilke ve ahlâk temelinde şekillenen bir karşı koyuştur. Hac sûresi 39. ayette *kendilerine savaş açılanlara, zulme uğramaları sebebiyle izin verilmesi*; meşru direnişin ilahî adaletle ilişkilendirildiğini göstermektedir (Fazlur Rahman, 2007). Buradaki temel prensip, saldırganlık değil savunmadır; tahakküm değil özgürleşmedir. Bu durum, Filistin bağlamında direnişin yalnızca askeri bir mesele olarak değil, kimlik, hafıza, yurt ve insanlık onurunun korunması bağlamında değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. İslâm tarihinde toprak, vatan ve mescid kavramlarının kutsallıkla ilişkili olarak ele alınması bu anlayışı güçlendirmektedir. Özellikle Mescid-i Aksa'nın Kur'an'da (İsrâ, 17/1) mübarek kılınan çevresiyle anılması, Filistin coğrafyasının yalnızca politik değil aynı zamanda dini olarak önemli bir anlam taşıdığını ortaya koymaktadır (Öztürk, 2021).

Kur'an'ın zulme karşı çıkma yöntemlerinden biri de adaletin ekonomide de olmasını savunmasıdır. Ekonomik adaleti ortaya koyan Nisa sûresi 29. ayette haksız yollarla mal tüketimi yasaklanırken, Haşr sûresi 7. ayette servetin yalnızca zenginler arasında dolaşan bir güç aracına dönüşmemesi gerektiği belirtilmektedir. Bu perspektif, ekonomik araçların ahlâkî niteliğini dikkatleri çekmektedir (Deruze, 1997). Dolayısıyla tüketim tercihleri, yatırım biçimleri ya da ekonomik boykotlar yalnızca piyasa davranışları değil; adaletin küresel ölçekteki yansımaları olarak okunmalıdır. Filistin lehine geliştirilen ekonomik boykotların meşruiyeti de burada, ekonomik eylemin zulmü besleyip beslemediği sorusu üzerinden teolojik bir anlam kazanmaktadır (Arâbî, 2021). Kur'an'da insanın ekonomik davranışlarının sıradan bir davranış olmadığı bilakis her tavrın birtakım ahlâkî sonuçlar doğuran tercihler olduğunu belirtilir.

Kur'an'da yer alan peygamber kıssaları da zulüm karşıtı mücadelede ibretlik örnekler sunmaktadır. Hz. Musa'nın Firavun'a karşı mücadelesi, yalnızca bir inanç çatışması değil; siyasal tahakküm, köleleştirme ve sistematik baskıya karşı özgürleştirici bir adalet mücadelesidir. Kasas

sûresi 4. ayette Firavun'un yeryüzünde büyüklük taslayarak halkı sınıflara ayırması ve bir kesimi ezmesi, modern sömürgecilik anlayışıyla benzer bir örnektir. Kur'an burada tarihsel bir kıssa üzerinden evrensel bir siyasi bir ahlaki ortaya koymaktadır: Sahip olunan güç, hakikatten koparıldığında zulme dönüşür; iman ise yalnızca bireysel ibadet değil, adalet merkezli bir toplumsal duruş gerektirmektedir (Halefullah, 2002).

Filistin meselesinin teolojik temeli değerlendirilirken ümmet kavramı üzerinde de yeniden düşünülmesi gerekmektedir. Kur'an'da ümmet, sadece aynı inanç ve kimlikli bir aidiyet değil; iyiliği emreden, kötülüğü engelleyen ahlâkî bir topluluk olarak önplana çıkarılmaktadır (Âl-i İmrân, 3/110). Bu bağlamda ümmet bilinci, duygusal dayanışmanın ötesinde bilinçli bir ahlâkî tutum almayı gerektirmektedir. Modern dönemde medya, finans ve diplomasi üzerinden şekillenen küresel ilişkiler ağı içerisinde Filistin meselesine karşı geliştirilen tutum, ümmetin ahlâkî kapasitesinin de bir göstergesi hâline gelmektedir (Günaydın, 2015). Bu nedenle Kur'anî yaklaşım, yalnızca dua ya da sembolik sahiplenmeyi değil; bilgi, bilinç, adalet ve stratejik sorumluluk almayı da gerektirmektedir.

Günümüz literatürü incelendiğinde son yıllarda Filistin ve boykot üzerine birçok akademik çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların özellikle 2023 yılından sonra hızlandığı görülmektedir. Bu bağlamda *Kur'an-Siret Bağlamında Boykot* (2024) kitabımız, boykotun Kur'anî temellerini ortaya koymasından önemli bir ön çalışma olmuştur. Bununla birlikte makale olarak Naim Hank'ın (2024) *İslam Hukuku Açısından Ekonomik Boykot: Aksa Tufanı Sonrası Boykot Uygulamaları Özelinde* isimli bir makalesi, Muhammed Furkan Taha Demirbaş'ın (2025) "*İslam'da Boykotun Şer'i Temelleri ve Güncel Uygulama Alanları*" isimli makalesi, Sefa Atık'ın (2025) *İslam Hukuku Bağlamında Boykotun Temellendirilmesi -Filistin Katliamı Özelinde-*, Sefa Yıldırım'ın (2025). *İsrail İşgaline Karşı Dünyadaki Boykot Uygulamaları ve Etkileri. Finansal, Toplumsal ve Fıkhi Boyutlarıyla: Boykot*" isimli makaleleri yayımlanmıştır. Bu makale diğer çalışmalardan farklı olarak Kur'an'ın temel ilkeleri eşliğinde Kur'an'ın adalet, zulüm vb. temel kavramları ve ayetler eşliğinde boykot anlayışının siyasi ve ekonomik yönlerini Filistin'e destek boykotları örneğinde ele almaktadır.

Sonuç itibarıyla Kur'an'da adalet, zulme karşı direniş ve mazlumdaki yana tavır, Filistin meselesini yalnızca politik bir sorun olmaktan çıkarıp insanlığın vicdanını derinden etkileyen teolojik bir çerçeveye yerleştirmektedir. Bu çerçevede her Müslüman, Filistin başta olmak üzere tüm mazlum coğrafyadaki Müslümanlara karşı yürütülen zulümleri, sadece duygusal reflekslerle değil; vahyin inşa ettiği adaleti sağlama ve zulümden kaçınma ilkeleriyle değerlendirmek durumundadır. Filistin, bu anlamda yalnızca bir coğrafya değil; Kur'an'ın adalet çağrısının günümüz dünyasındaki en görünür imtihan alanlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü Kur'an ahlaki açıdan zulme karşı sessizlik, normal ve sıradan bir tutum değil; hakikatin geri çekilmesi ve sorumluluktan kaçma anlamına gelmektedir. Bu nedenle Filistine destek boykotlarına Kur'an temelli yaklaşım, adaletin evrenselliğini, mazlumun dokunulmazlığını ve direnişin ahlâkî meşruiyetini ifade ederek bu boykotların dini temellerini ortaya koymaktadır².

Kur'an Perspektifinden Ekonomik Güç, Tüketim Ahlâkî ve Boykot Bilinci

Modern dünya, ekonomik ilişkileri yalnızca üretim, tüketim ve sermaye dolaşımı çerçevesinde şekillenen teknik süreçler olarak sunma eğilimindedir. Oysa ekonomi, özellikle vahiy merkezli düşünce geleneğinde, salt maddi kaynakların yönetimi değil; insanın ahlâkî yönelimi, toplumsal sorumluluğu ve adalet anlayışının görünür hâle geldiği temel alanlardan biridir. Kur'an-ı Kerim'in iktisadî hayata ilişkin yaklaşımının çağdaş kapitalist sistemin piyasa düşüncesinden farklı

² Filistin, Gazze ve İsrail ile ilgili ayrıca bk. Ağdemir, 2015a, 2015b; Altınsoy, 2025; Bahar, 2024; Baş, 2019; Batmaz, 2008; Canak, 2015; Çol, 2025; Daşdemir, 2017; Demir, 2011, 2025; Demircan & Bircan, 2025; Doğanay, 2015; Erkan, 2017; Erkmen, 2020; Güdül, 2018; Günaydın, 2015; Güngör, 2019; Güven, 2018; Güzel, 2020; Has, 2015; Ince, 2018; Kashiem, 2020; Kaş, 2025; Kavut, 2025; Kayhan, 2018; Kızıboğa Özasan, 2015; Kızılsöker, 2024; Koç, 2025; Koyuncu, 2015; Köroğlu, 2018; Kurt, 2016; Kurt & Akgedik, 2024; Şahin, 2021.

olarak insanların ekonomik davranışlarını doğrudan dini, ahlakî ve toplumsal sonuçlarla ilişkilendirerek ele aldığı görülmektedir. Bu nedenle Kur'an'a göre insanın neyi satın aldığı, hangi şirketleri desteklediği, kimlere katkı sunduğu ya da kimleri reddettiği yalnızca kişisel tercih değil; aynı zamanda adalet, zulüm, infak, emanet, kul hakkı ve sorumluluk ekseninde değerlendirilen bir ahlak alanı olarak değerlendirilmekte ve sonuçlarının ahirette karşısına çıkarılacağı bildirilmektedir. Günümüzde Filistin bağlamında yoğun biçimde tartışılan boykot meselesi de bu çerçevedezulmedenlere karşı, geçici politik tepkinin ötesinde, Kur'an'ın ekonomik güç anlayışı ışığında finansal sorumluluk bilincinin güncel bir tezahürü olarak ele alınmalıdır. Çünkü Kur'an'da insanın sahip olduğu mallarla ilgili olarak yalnızca kazancıyla değil, nereden, nasıl kazanıp nereye harcadığıyla da ilgilenmekte ve insanın yaptığı her tasarrufun hesabı olacağı hatırlatılmaktadır.

Kur'an'ın mal ve ekonomik varlıklarla ilgili anlayışının temelini mülkiyetin mutlak değil emanet temelli olduğu oluşturur. Bakara sûresi 29. ayet ve Hadid sûresi 7. ayet, insanın sahip olduğu servetin gerçek malikinin Allah olduğu; insanın ise bu kaynaklar üzerinde sınıran bir tasarruf sahibi konumunda bulunduğu vurgu yapılmaktadır (Kutub, 2000). Bu yaklaşım, bireysel ekonomik tercihleri sınırsız özgürlük alanı olmaktan çıkarak ilahî sorumluluk alanına dönüştürmektedir. Dolayısıyla bir Müslümanın tüketimi, yalnızca fiyat-performans ilişkisine göre değil; tüketimin kimleri desteklediği ve hangi zulüm biçimlerine dolaylı destek sunduğu sorusu üzerinden değerlendirilmesi gerekmektedir. Tabakoğlu'nun (2013) belirttiği üzere İslam iktisadı, ekonomik faaliyeti değerlerden bağımsız bir mekanizma değil, adalet merkezli toplumsal denge aracı olarak görür. Bu bağlamda Müslümanların satın alma ve tüketimi, sıradan bir satın alma işlemi olarak değil; dini, siyasi, iktisadi ve ahlakî yönü bulunan bir eylem olarak değerlendirmeleri gerekmektedir.

Kur'an'da "israf" yasağı (A'râf, 7/31) yalnızca sayısal fazlalık ve aşırılığa değil, kaynakların ihtiyaç olmadan kullanımına da işaret etmektedir. Modern tüketim kültürü, bireyi sürekli daha fazla tüketmeye yönlendirirken, tüketimin politik sonuçlarını görünmez hale getirmeye çalışır. Oysa Kur'an, insanı tüketimin ferdi ve toplumsal etkileri konusunda bilinçli olmaya çağırır. Furkan sûresi 67. ayette övülen mümin tipi, harcadığında ne savurgan ne de cimri olan; dengeli davranandır. Buradaki denge, sadece bireysel bütçe disiplini değil, ekonomik tercihin gerçek ihtiyaç ve adaletle uyumudur. Bu açıdan zulüm üreten, işgali finanse eden ya da sistematik insan hakları ihlalleriyle ilişkilendirilen ekonomik yapılara bilerek katkı sunmak, Kur'anî anlamda ahlakî sorgulamayı gerekli kılmaktadır. İslam'a göre tüketim ahlakının yalnızca helal-haram eksenine indirgenemeyeceğini; üretim ve sermaye ilişkilerinin ortaya çıkardığı birtakım siyasi ve iktisadi sonuçların da değerlendirilmesi gerektiği aşikardır.

Kur'an'da iktisadi anlamda adaletin sağlanması için en temel ilkelerinden biri servetin belirli ellerde yoğunlaşarak tahakküm üretmesinin engellenmesidir. Haşr sûresi 7. ayette servetin "*yalnızca zenginler arasında dolaşan bir devlet olmaması*" gerektiği ifade edilir. Bu ayet, ekonomik gücün siyasallaşmasına ve güç tekelleşmesine karşı ciddi bir uyarı niteliğindedir. Modern küresel sistemde çok uluslu şirketlerin yalnızca ekonomik değil, birer politik aktör hâline geldiği düşünüldüğünde, tüketici tercihlerinin aynı zamanda küresel güçlere verilen destek anlamı taşımaktadır. Bu nedenle boykot, bireyin ekonomik iradesini politik ve ahlakî bir pozisyona dönüştürmesi bakımından dikkat çekici bir araçtır. Ancak burda dikkat edilmesi gereken temel husus, boykotun anlık öfke temelli değil, bilinç temelli olmasıdır. Kur'an'ın "*iyilik ve takva üzerinde yardımlaşın; günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın*" (Maide, 5/2) âyeti, ekonomik ilişkilerin de bu çerçevede değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Eğer ekonomik bir tercih zalimleri güçlendiriyorsa, bu durumda o ilişki yalnızca ticaret değil, ahlakî sorumluluk alanı olarak da değerlendirilmesi gerekir.

Boykot kavramı klasik fıkıh literatüründe modern anlamıyla yer almasa da, Kur'an'ın zalimlerle doğrudan veya dolaylı iş yapmayı sınırlayan ilkeleri bulunmaktadır (Balcı, 2020). Hud sûresi 113. ayette zalimlere meyletmeme çağrısı, yalnızca siyasal destek değil; onları güçlendiren hertürlü ilişkiyi içermektedir. Râzî'nin bu ayete ilişkin yorumunda zulme rızanın dahi ahlakî olarak

problemlili olduğu vurgulanır (Râzî, 2000). Günümüz finansal düzeninde “meyletme”, yalnızca ideolojik destekle değil; tüketim, yatırım ve marka bağımlılığı yoluyla da gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla Kur’an perspektifinden bakıldığında ekonomik tercih, inançtan bağımsız bir alan değildir. Bu yaklaşım, özellikle işgalci ve zalimlere katkı sağlayan şirket ve gruplara karşı bilinçli tüketimi meşru kılmaktadır. Kur’an’ın “*bilmediğin şeyin ardına düşme*” (İsrâ, 17/36) ayeti, müslümanın sorumluluğunu dile getirmektedir. Mümin, yalnızca tüketen değil; neyi, neden ve kimi güçlendirerek tükettiğini araştıran bilinçli bir tüketici olmalıdır.

Kur’an’ın temel kavramlarından birisi olan infakın da boykot konusuyla kuvvetli bir ilişkisi mevcuttur. Infak, Müslümanlara sadece sorumluluk bilincinin tepki boyutu olan kaçınma ve boykot etmeyi değil, zulme uğrayanlara destek boyutunu da kapsamaktadır. Bakara sûresi 261. ayette infak, ferdi hayırseverliğin ötesinde toplumsal iyilik şeklinde sunulmaktadır. Bu bağlamda yalnızca belirli ürünleri boykot etmek değil; adalet temelli alternatif ekonomileri desteklemek de Kur’anî sorumluluğun parçasıdır. Çelik (2024), İslam iktisad düşüncesinde ekonomik direnişin yalnızca tüketimden çekilme değil, aynı zamanda ahlâkî piyasaların güçlendirilmesi olduğunu belirtir. Böylece finansal sorumluluk bilinci, pasif tepkiyi aşarak kalıcı bir ekonomik ahlâka dönüşür.

Kur’an’da yer alan faiz yasağı da ekonomik gücün sömürüye dönüşmesini engelleyen temel düzenlemelerden biridir. Ribâ yalnızca faiz meselesi değil; güç sahibinin zayıf üzerindeki tahakkümünü ifade etmektedir. Boykot, burada ribâ yasağının geniş ahlâkî mantığıyla benzer bir zeminde düşünülebilir: Ekonomik güç, insanı ve toplumu ifsat eden yapıları beslememelidir.

Sonuç olarak Kur’an perspektifinden ekonomik güç, bireyin ya da toplumun yalnızca refahını değil; hangi ahlâkî düzeni desteklediğinin göstergesidir. Tüketim ahlâkı, modern piyasanın sunduğu sıradan alışveriş düşüncesinin ötesinde adalet merkezli bir sorumluluk bilinci gerektirir. Boykot ise bu bilinç içerisinde, yalnızca tepki değil; ekonomik tercihin ilkesel yönünü görünür kılan bir duruştur. Burada esas olan, ekonomik eylemi slogan düzeyinden çıkarıp vahyin adalet ilkeleriyle ilişkilendirebilmektir. Kur’an’ın adalet, israf karşıtlığı, infak, zulme destek vermeme ve servetin ahlâkî dolaşımı ilkeleri birlikte değerlendirildiğinde, ekonomi alanında sorumluluk, Müslüman için yalnızca bireysel tercih değil; küresel adaletin inşasında ahlâkî olma sorumluluğudur. Bu nedenle Filistin bağlamında boykot, Kur’anî açıdan ancak gerçek bilgiye dayalı, tutarlı, adalet merkezli ve alternatif ekonomik bilinçle desteklendiğinde gerçek bir anlam kazanır; aksi hâlde geçici tepkiselliğin ötesine geçemez. Asıl mesele, ekonomik gücü yalnızca tüketme kapasitesi olarak değil, hak ile bâtıl arasındaki tarihsel tercihin güncel araçlarından biri olarak kavrayabilmektir (Erdinçli, 2024).

Modern Politik Düzendeki Filistin Boykotlarının Anlamı

Modern dünya, klasik sömürgecilik biçimlerinin büyük ölçüde biçim değiştirdiği; ancak güç, sermaye ve bilgi arasındaki ilişkinin daha karmaşık ağlar üzerinden yeniden üretildiği bir uluslararası düzen ortaya koymuştur. Bu düzen içerisinde siyaset yalnızca devletler arası diplomatik ilişkilerle değil, çok uluslu şirketler, finansal piyasalar, medya, teknoloji ve kültürel alandaki işbirlikleriyle birlikte işlemektedir. Böyle bir yapıda küresel sermaye, çoğu zaman yalnızca ekonomik büyümenin motoru değil; siyasal meşruiyetin, savaş kapasitesinin, işgal politikalarının ve uluslararası normların şekillenmesinde belirleyici bir güç hâline gelmektedir (Kaymak, 2014). Filistin meselesi bu bağlamda yalnızca bir toprak ihtilafı ya da bölgesel güvenlik problemi olarak değil, modern politik düzenin adalet söylemi ile fiili güç ilişkileri arasındaki gerilimi ortaya koyan bir örnek olarak değerlendirilmelidir. Çünkü burada mesele, yalnızca askeri işgal değil; bu işgali doğrudan ya da dolaylı biçimde mümkün kılan ekonomik, diplomatik ve kültürel ilişkilerin sürekliliğidir (Deniz, 2014). Bu nedenle Filistin’e yönelik boykot hareketleri, basit bir tüketici tepkisi ya da geçici siyasi bir protesto olmaktan öte, küresel güçler karşısında siyasal-ahlâkî öznenin yeniden konumlanma çabası olarak değerlendirilmesi gerekir.

Kur'an'da Nisa sûresi 58. ayette *emanetlerin ehline verilmesi ve insanlar arasında hükmedildiğinde adaletle hükmedilmesi* emredilirken, siyasetin ahlâktan bağımsız olmadığı açık biçimde ortaya konmaktadır. Bu bağlamda günümüz dünyasında insan hakları, demokrasi ve hukuk söylemlerinin seçici biçimde uygulanması; güçlülerin çıkarları söz konusu olduğunda adaletin ertelenmesi, Kur'an'ın eleştirdiği “*heva temelli hüküm*” problemine benzer bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Filistin örneğinde uluslararası hukukun çoğu zaman etkisiz bırakılması, sivillerin korunmasına ilişkin ilkelerin istisnalaştırılması ve ekonomik yaptırımlar, modern dünya düzeninin söylem ve eylemlerinin tutarsızlığını ortaya koymaktadır.

Modern dönemde küresel sermaye, yalnızca piyasa mantığıyla değil, jeopolitik güç ilişkileriyle iç içe geçmiş durumdadır. Kur'an'ın zulme destek vermeme ilkesi (Hud, 11/113), bu tür dolaylı ilişkilerin de ahlakî değerlendirmeye tabi tutulmasını gerekli kılmaktadır. Burada boykot, yalnızca “satın almama” eylemi değil; aynı zamanda küresel sermaye ilişkilerinde ahlakî tutum belirlemedir. Bu yönüyle boykot, modern çağda siyasal katılımın devlet dışı fakat etkili araçlarından biri olarak değerlendirilmelidir. Boykotun anlamını doğru kavrayabilmek için onun anlık ve sembolik protesto ile tutarlı ahlakî duruş arasındaki farkını görmek gerekmektedir. Anlık sembolik protesto çoğu zaman kısa süreli duygusal tepkiler üretirken, bilinçli ahlakî duruş bilgi ve tutarlılık gerektirir. Kur'an'da Maide sûresi 2. ayette yer alan “*günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmama*” ilkesi, Müslümanlara ekonomik ilişkilerinde ekonomik tercihlerini sorgulamasını gerektiğini ortaya koymaktadır. Bir ürünün tüketimi ya da marka bağımlılığı, sistematik adaletsizlikleri güçlendiriyorsa bu durumda ekonomik davranış politik sonuçlar üretir. Nitekim Mekke müşriklerinin Müslümanlara ekonomik olarak boykot uygulamalarına rağmen sonuçları genelde siyasi olmuştur (Azimli, 2007). Bu nedenle Filistin boykotu, ancak bilinçli ekonomik analiz ve sürdürülebilir ahlakî farkındalıkla anlamlı hâle gelebilir. Aksi durumda boykot, kısa vadeli bir başarı getirse de kalıcı bir etkisi olmaz.

Modern dünya düzeninde Müslüman toplumların karşı karşıya olduğu temel meselelerden biri, adaletsizlik ve zulme tepkilerinin çoğu zaman duygusal yoğunluk üretmesine rağmen kurumsal stratejiye dönüşmemesidir. Kur'an ise yalnızca anlık öfkeyi değil, bilinçli tepkiyi merkeze alır. Âl-i İmrân sûresi 200. Ayet; sabır, sebat ve hazırlıklı olma çağrısı, mücadelede süreklilik ve bilince vurgu yapmaktadır. Bu ayeti Filistin bağlamında değerlendirmek gerekirse, yalnızca protesto gösterileriyle sınırlı kalmayan; akademik yayın, medya, ekonomik alternatifler, hukuk mücadelesi ve finansal bilinç geliştirme süreçlerini de içeren çok boyutlu bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu durum, siyasi-ahlakî tepkinin modern araçlarını kullanmayı gerektirir (Arâbî, 2021). Burada en önemli mesele, yalnızca neye karşı çıktıldığı değil; hangi alternatif düzenin inşa edildiğidir. Bu konuda küresel medya da bilgi akışında önemli bir unsurdur. Chomsky'nin propaganda modeli çerçevesinde değerlendirildiğinde medya, çoğu zaman güç ilişkilerinden bağımsız değildir (Chomsky & Herman, 1988). Bu bağlamda Filistin meselesi, yalnızca sahadaki güç dengesizliğiyle değil; durumun küresel medyada yer alma eşitsizliğiyle de bağlantılıdır. Kur'an'ın “*haber getirenin doğruluğunu araştırma*” (Hucurât, 49/6) ilkesi bir sorumluluğa işaret etmektedir. Müslüman birey ve toplum, medya tüketiminde de pasif alıcı olmaktan sakınmalıdır. Burada boykotun dijital boyutu da önem taşımaktadır. Boykotu sadece fiziksel ürünler olarak düşünmemek gerekir.

Filistin boykotlarının anlamı aynı zamanda ümmet kavramının çağdaş bağlamda yeniden yorumlanmasıyla ilişkilidir. Ümmet, klasik anlamıyla yalnızca inanç topluluğu değil; ortak ahlakî sorumluluk bilinci taşıyan topluluk olarak düşünüldüğünde, küresel adaletsizlikler karşısında ortak bilinç üretme kapasitesi taşıyabilir (Ağdemir, 2015, 12). Ancak bu kapasitenin etkili olabilmesi, hayali söylemden çok kurumsal akıl gerektirir. Kur'an'da Firavun ve Nemrut gibi yöneticilerin düzenini yalnızca tarihsel bir kısas olarak değerlendirmemek gerekir. Bilakis o kıssalar gücün mutlaklaştığı her yapının sembolü olarak nitelendirilebilir. Onlara karşı mücadele de peygamber gibi bir önderle sistemli şekilde mücadeleyle mümkün olacağı haber verilmektedir.

Sonuç itibarıyla Filistin boykotları, modern politik düzenin çelişkileri ile küresel sermayenin yönlendirici gücü karşısında Müslümanların siyasal-ahlakî refleksinin önemli göstergelerinden biridir. Ancak bu refleksin gerçek başarıya ulaşması, slogan temelli değil; Kur'an'ın adalet, bilinç, hikmet ve zulme destek vermeme ilkeleriyle temellendirilmiş bütüncül bir finansal ve politik sorumluluk anlayışına bağlıdır. Boykot burada yalnızca reddetme değil; ekonomik ve siyasi alanlarda hak merkezli alternatifler geliştirme çabasıdır (Yiğit, 2015). Özetle Filistine destek amaçlı boykotlar, adalet ekseninde Müslümanların bilincinin imtihana tabi tutulduğu bir yer olarak görülmelidir.

Kur'an'da İnfak, Dayanışma ve Ekonomik Tepki ve Boykot

Kur'an-ı Kerîm, ekonomik hayatı yalnızca kazanç, mülkiyet ve tüketim ilişkileri çerçevesinde düzenleyen normatif bir metin değildir; aynı zamanda servetin dolaşım biçimini, toplumsal adaletin inşasını, insan onurunun korunmasını ve zulüm karşısında ekonomik araçların nasıl konumlandırılması gerektiğini belirleyen kapsamlı bir ahlâki tutum sunar. Bu bağlamda infak, dayanışma ve ekonomik tepki, birbirinden bağımsız üç farklı kavram değil; Kur'an'ın adalet merkezli toplumsal düzen anlayışının birbirini tamamlayan boyutlarıdır (Krister, 2002). Modern dönemde özellikle Filistin bağlamında yeniden gündeme gelen boykot, çoğu zaman yalnızca tüketimden kaçınma veya sembolik protesto ekseninde ele alınmaktadır. Oysa Kur'an perspektifinden değerlendirildiğinde boykot, tek başına negatif bir reddiye değil; infak merkezli alternatif ekonomik inşa ile birleştiğinde gerçek anlamına ulaşan bir sorumluluğun göstergesidir. Çünkü Kur'an'ın ekonomiyle ilgili ahlâki ilkeleri, yalnızca zulmü destekleyen yapılardan uzak durmayı değil, aynı zamanda adalet merkezli yeni alternatifler üretmeyi gerekli kılmaktadır.

Kur'an'da infak kavramı, çoğu modern yardım anlayışının ötesinde, servetin ilahî emanet bilinciyle yeniden dağıtımını ifade etmektedir. Bakara sûresi 261. ayette infak edenlerin durumu, yedi başak verip her başakta yüz tane bulunan tohuma benzetilir; bu misal infakın sevabının çok olmasını ifade etmektedir. Burada infak, bir kayıp değil; topluma fayda sağlayan bir yardımlaşma olarak değerlendirilmektedir. İnfakın Kur'an'daki merkezi rolü, ekonomik adaletin negatif değil pozitif biçimde inşa edilmesini sağlar. Yani yalnızca zulme ortak olmamak yeterli değildir; adaletin güçlenmesine katkı sunmak gerekir. Haşr sûresi 7. ayette servetin yalnızca zenginler arasında dolaşan bir güç mekanizmasına dönüşmemesi gerektiği belirtilirken, ekonomik dolaşımın ahlâki niteliği öne çıkarılmaktadır (Zemahşerî, 1995). Timur Kuran'ın (2012) İslam ekonomik kurumları üzerine yaptığı analizler, tarihsel olarak vakıf, zekât ve sosyal finans yapılarının yalnızca yardım değil, toplumsal organizasyon kapasitesi oluşturduğunu göstermektedir. Bu nedenle çağdaş boykot hareketlerinin Kur'anî derinlik kazanabilmesi, tüketimden çekilmenin ötesinde alternatif kurumlar üretme kapasitesine bağlıdır.

Kur'an'da zekât ve infak, toplumsal dayanışmanın mali omurgasını oluşturur. Tevbe sûresi 60. ayette zekâtın kategorik dağıtım alanları, ekonomik kırılmalıkların sistematik biçimde giderilmesine yöneliktir. Burada dikkat çeken husus, ekonomik dayanışmanın yalnızca bireysel merhamet değil; kurumsal sorumluluk olarak düzenlenmesidir. Bu yaklaşım, modern krizler karşısında Müslüman toplumların ekonomik reflekslerini yalnızca protestocu değil, kurucu kılabilen önemli bir zemindir. Filistin bağlamında bu, yalnızca işgale destek veren ekonomik yapılardan uzak durmayı değil; eğitim bursları, sağlık fonları, yerel üretim destekleri ve uluslararası dayanışmayı geliştirmeyi de kapsar. Kahf (2019), İslam sosyal finans araçlarının çağdaş kriz bölgelerinde yeniden yapılandırılmasının, klasik hayırseverliğin ötesine geçerek direnç ekonomisi oluşturabileceğini savunur. Kur'an'da Dayanışma (te'âvün), yalnızca sosyal birliktelik değil; hak ve takva ekseninde biraraya gelmedir. Maide sûresi 2. ayette geçen “*iyilik ve takva üzerinde yardımlaşın*” buyruğu, ekonomik alanı da doğrudan kapsar.

Kur'an'ın israf karşı olması da boykotun aktif sorumluluğa dönüşmesinde kritik rol oynamaktadır. İsfraf, yalnızca fazla tüketim değil; tüketimin gerçek ihtiyaçtan kopmasıdır (Nasr, 2000). Eğer müslüman, zulmedenlere katkı sağlayan ürünleri sorgulamadan tüketiyorsa, bu

ekonomik davranış ahlakî açıdan normal değildir. Bu nedenle aslında boykot, tüketim alışkanlıklarının yeniden ahlâkileştirilmesi sürecidir. Ancak bu süreç yalnızca “alma”yı reddetmekle tamamlanmaz; “neyi destekleyeceğim?” sorusunu da içerir. Böylece boykot, anti-tüketimden ahlakî tüketime evrilir. Seyyid Hüseyin Nasr’ın geleneksel İslam ekonomi ahlâkına ilişkin yaklaşımı, modern tüketim toplumunun nicelik merkezli yapısına karşı nitelik ve sorumluluk temelli bir denge önermektedir.

Boykot kapsamında ortaya çıkan ekonomik tepki, Kur’an’ın sabır, sebat ve tevekkül kavramlarıyla birlikte düşünülmelidir. Âl-i İmrân sûresi 200. ayette sabır ve dayanıklılık çağrısı, yalnızca askeri ya da psikolojik direnci değil, uzun vadeli toplumsal kararlılığı da içerir. Boykotların en büyük zaafılarından biri kısa süreli duygusal yükseliş sonrası çözülmedir. Oysa Kur’ânî bilinç, sürdürülebilirliği esas alır. Bu nedenle ekonomik direnç, disiplinli tüketim, ahlakî finans, yerel üretim, bilinçli yatırım ve kolektif organizasyon gerektirir. Askari’nin (2015) İslam ve ekonomik adalet çalışmaları, Kur’an’ın adalet anlayışının piyasa davranışlarını uzun vadeli ahlakî ilkelere bağladığını göstermektedir. Filistin özelinde düşünüldüğünde ekonomik tepki, yalnızca küresel markalara yönelik boykot değil; aynı zamanda Filistin toplumunun ekonomik özerkliğini destekleyen üretim ve dayanışma stratejileridir. Kur’ânî infak anlayışı, bağımlılığı azaltacak üretken destek modelleri geliştirmeyi de gerekli kılar. Yani dayanışma, yalnızca acıyı hafifletmek değil; yapısal bağımsızlık kapasitesi oluşturmaktır.

Kur’an’da kardeşlik (uhuvvet) ilkesi de ekonomik sorumluluğun duygusal değil yapısal niteliğini güçlendirir. Hucurât sûresi 10. ayette müminlerin kardeşliği, yalnızca hissî yakınlık değil; karşılıklı yükümlülük getirmektedir. Bu bağlamda ekonomik dayanışma, ümmet bilincinin finansal tezahürlerinden biridir. Ancak bu dayanışmanın etkili olabilmesi için şeffaflık, strateji ve bilgi gerekir. Sadece slogan temelli ekonomik hareketler, uzun vadeli dönüşüm üretmekte zorlanmaktadır.

Sonuç itibarıyla Kur’an’da infak, dayanışma ve ekonomik direnç birlikte düşünüldüğünde boykot, yalnızca bir reddiye değil; alternatif ekonomik adalet inşasının parçası hâline gelmektedir. Bu çerçevede pasif tepki, aktif sorumluluğa dönüşmektedir. Çünkü Kur’ânî yaklaşım yalnızca zulme karşı çıkmayı değil, hakkı kurumsallaştırmayı hedeflemektedir. Nitekim Hz. Peygamber Medine’ye geldiğinde yaptığı ilk işlerden biri, Müslüman pazarını kurarak alternatif geliştirmesidir. Boykotun gerçek gücü, satın almamaktan çok, hangi ekonomik düzenin inşasına katkı sunduğunda ortaya çıkar. Infak, bu inşanın finansal ahlâkını; dayanışma toplumsal örgütlenmesini; ekonomik direnç ise sürdürülebilirliğini sağlar. Böylece Filistin meselesi bağlamında geliştirilen ekonomik tavır, geçici öfke ya da sembolik protestodan çıkarak vahyin adalet merkezli toplumsal dönüşüm çağrısına yaklaşmış olur.

Kur’an Temelli Boykotun Sınırları, İmkânları ve Ahlâkî Meşruiyetinin Analizi

Kur’ân-ı Kerîm, insanın toplumsal, siyasal ve ekonomik davranışlarını yalnızca niyet düzleminde değil; sonuç, yöntem, adalet ve sorumluluk ekseninde birlikte değerlendiren bütüncül bir sistemi ortaya koymaktadır. Bu nedenle modern dönemde Filistin bağlamında öne çıkan boykotlar, sadece politik öfkenin ya da toplumsal vicdanın görünürleştiği sosyal refleksler olarak değil; yöntem, hedef, meşruiyet, sınır ve sonuç bakımından Kur’an’ın temel ilkeleri ışığında ele alınması gereken hareketlerdir (Sipahioğlu, 2015). Boykot, çağdaş küresel sistemde devlet dışı toplulukların ekonomik araçlar üzerinden politik pozisyon üretme biçimlerinden biri olarak önem kazanmıştır. Ancak Kur’an perspektifinden bakıldığında herhangi bir eylemin haklı bir amaç taşıması, kullanılan her yöntemi otomatik olarak meşru kılmaz. Aksine vahiy, amaç ile aracın, tepki ile adaletin ve direniş ile ahlâkın birbirinden koparılmasına izin vermez. Bu sebeple Filistin’e destek amacıyla geliştirilen boykot hareketleri, yalnızca duygusal mobilizasyon ya da ekonomik reddiye üzerinden değil; bilgi doğruluğu, zulümle ilişki derecesi, kolektif fayda, ölçülülük, alternatif üretim kapasitesi ve toplumsal adalet bakımından daha derinlikli değerlendirilmelidir. Ancak böyle bir yaklaşım, boykotu değersizleştirmeden, Kur’an’ın adalet merkezli metodolojisi içinde ele almayı mümkün kılar.

Boycot konusunda Kur'an'ın temel belirleyici ilkesi adalettir. Maide sûresi 8. ayette “*Bir topluluğa olan kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin*” buyruğu, siyasal ve ekonomik mücadelelerde dahi ahlâkî sınırların korunmasını zorunlu kılmaktadır. Bu ayet, Filistin’e yönelik duyarlılığın meşruiyetini zayıflatmaz; aksine bu duyarlılığın öfke merkezli savrulmalardan korunmasını sağlar. Boykotun Kur’ânî açıdan ilk meşruiyet zemini, zulmü destekleyen veya sistematik adaletsizliği besleyen yapılara bilinçli biçimde ortak olmama iradesidir. Hud sûresi 113. ayette *zalimlere meyletmeme* ilkesi, yalnızca doğrudan siyasal iş birliğini değil, dolaylı güçlendirme biçimlerini de kapsayabilecek geniş bir ahlâkî çerçeve sunar. Ancak burada belirleyici mesele, “meyletme”nin bilgiye dayalı biçimde tespit edilmesidir. Günümüz dijital çağında şirketler, markalar ve küresel sermaye hakkında yanlış bilgi, sık görülebilmektedir. Bu konuda Hucurât sûresi 6. ayette haberin doğruluğunu araştırma emri önemli bir ölçü sunmaktadır.

Bu bağlamda boykotun ilk sınırı bilgi ahlâkıdır. Bir markanın ya da ürünün sahibi araştırılmadan yürütülen kampanyalar, ahlâkî açıdan güvenilirlik sorunu doğurabilir. Kur'an'ın zan karşıtı yaklaşımı (Necm, 53/28), boykotun doğrulanmış bilgiyle yürütülmesini gerekli kılar. Bu durum, Müslüman yalnızca duygusal tepki veren değil; finansal, ticari ve politik ağları analiz edebilen bilinçli bir tüketici olması gerektiğini göstermektedir. Bu bakımdan bir ürün yüzeysel olarak değil, derinlemesine araştırılması gerekmektedir. Dolayısıyla Kur'an temelli boykot, araştırmayı gerekli kılar. Boykotun ikinci önemli sınırı, meşru tepkinin genel bir zarara dönüşmemesidir. Bakara sûresi 195. ayette “*Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın*” ilkesi, ekonomik davranışların toplumsal sonuçlarını da değerlendirmeyi gerekli kılar. Eğer bir boykot biçimi, doğrudan zulümle ilişkili kişi ve ürünlere zarar vermekten çok yerel, kırılğan veya alternatifsiz Müslüman topluma zarar veriyorsa, burada maslahat değerlendirmesi zorunlu hâle gelir. Bu nedenle Kur'an merkezli yaklaşım, ekonomik tepkinin hedefini, etkisini ve yan sonuçlarını birlikte değerlendirmeyi gerektirir.

Kur'an'ın infak anlayışı boykotun imkânlarını genişletmektedir. Bir şeyi sadece reddetmek, Kur'an'ın önerdiği toplumsal dönüşüm için yeterli değildir; alternatif ürün inşa etmek gerekir. Haşr sûresi 7. ayette servetin adil dolaşımı vurgulanırken, ekonomik sistemin sadece eleştirilmesi değil yeniden yönlendirilmesi ima edilmektedir. Bu bağlamda boykotlarla Filistine destek hareketleri, yalnızca belirli şirketlerden uzak durma çağrısıyla sınırlı kaldığında eksik kalabilir. Kur'ânî çerçevede daha sahih olan, boykotun ahlâkî tüketim, yerel üretim, ümmet içi ekonomik bağlar, vakıflar, insani yardım fonları, STK'lar ve yatırımlarla desteklenmesidir. Chapra (2008), İslam ekonomik düzeninin en önemli farkının sadece yasaklayıcı değil, aynı zamanda alternatif üretmesi olduğunu belirtir. Dolayısıyla boykotun en güçlü imkânı, pasif protestodan aktif ekonomik organizasyona dönüşebilmesidir.

Günümüz Filistin destek hareketlerinin önemli bir kısmı sosyal medya merkezli görünürlük üretmektedir. Bu görünürlük, farkındalık açısından önemlidir; ancak Kur'an'ın amel anlayışı yalnızca söylemsel değil, insanı iyilik, güzellik ve takvaya ulaştıran ameli temel alır. Saf sûresi 2–3. ayetlerde *söylenip yapılmayan şeyler* eleştirilir. Bu bağlamda dijital alanda güçlü boykot söylemi, gerçek hayata ekonomik, sosyal veya politik olarak yansımaları önemlidir. Sadece sosyal medya hesaplarında paylaşım kültürü, vicdani rahatlama sağlayabilir; ancak ekonomik ve kurumsal karşılık olmadan sınırlı kalabilir. Kur'an muhataplarında söylem-eylem tutarlılığı arar.

Boycotun ahlâkî meşruiyetinde niyet de önemlidir; fakat niyet tek başına yeterli değildir. İslam ahlâkında salih amel, doğru amaç ile doğru yöntemin birleşimidir. Gazâlî'nin maslahat ve ahlâk anlayışında olduğu gibi, yöntem ilkesizleştğinde amaç da yozlaşabilir (Gazâlî, 1993). Bu nedenle boykot hareketleri nefret üretimi, genelleştirilmiş düşmanlık veya etnik ötekileştirme üzerinden değil; somut adaletsizliklere yönelik ilkeli duruş üzerinden yürütülmelidir. Maide sûresi 2 ve 8. ayetler birlikte okunduğunda, zulme karşı çıkmak ile adaleti korumak arasında denge kurulur. Bu, Filistin meselesinde son derece kritiktir; çünkü Kur'an'ın önerdiği çizgi, mazlumdan yana olurken ilkesizliğe düşmemektir. Modern dönemde ekonomi karşılıklı bağımlılıklar üzerine kurulu

olup bazen tam izolasyon mümkün olmayabilir. Bu bağlamda Kur'an kolaylaştırmayı esas alır (Bakara, 2/185). Bu nedenle her bireyin aynı ekonomik kapasiteyle aynı düzeyde boykot pratiği geliştiremeyeceği dikkate alınmalıdır. Burada önemli olan mutlak kusursuzluk değil; bilinçli yönelim ve kapasite ölçüsünde adalet arayışıdır. Ibn Âşûr'un (2013) makasid yaklaşımı, şeriatın uygulanmasında gerçeklik zemininin dikkate alınmasını vurgular. Böylece boykot, ya hep ya hiç mantığından çıkar; bilinçli, kademeli ve sürdürülebilir ahlakî dönüşüm hâline gelir.

Filistin destek hareketlerinin Kur'an temelli analizinde önemli bir mesele de ümmet söylemidir. Ümmet yalnızca duygusal birlik değil; ortak akıl, kaynak yönetimi ve kurumsal dayanışma üretmelidir. Eğer boykot yalnızca öfke patlamaları üretip uzun vadeli ekonomik iş birliklerine dönüşmüyorsa, Kur'an'ın inşa edici toplumsallık hedefi eksik kalır (Asım, 2026). Wilson (1998), çağdaş İslam ekonomisinin en büyük meydan okumalarından birinin protesto düzeyinden kurumsal düzeye geçiş olduğunu vurgular. Bu nedenle Filistin bağlamında en güçlü Kur'ânî pozisyon, tüketim tercihini yeniden düzenlemek kadar ekonomik eğitim, yatırım, alternatif tedarik zincirleri ve sosyal finans yapıları geliştirmektir.

Sonuç olarak Kur'an temelli bakış açısından boykot, mutlak bir çözüm ya da anlamsız bir tepki değildir; onun değeri, bilgiye dayanması, adaleti gözetmesi, zulümle gerçek ilişkiyi hedef alması, kolektif fayda üretmesi ve alternatif ekonomik inşa süreçleriyle birleşmesine bağlıdır. Boykotun sınırları, onu etkisizleştirmek için değil; ahlâkî ciddiyetini korumak içindir. İmkânları ise yalnızca ekonomik zarar verme kapasitesinde değil; bilinç üretme, dayanışmayı kurumsallaştırma ve infakî aktif sorumluluğa dönüştürme gücünde yatar (Uysal & Cömert, 2017). Kur'an'ın önerdiği çizgide asıl hedef, zulmü destekleyenlere mesafe koyarken adaleti büyüten yapılar kurmaktır. Böylece Filistin'e destek, yalnızca tepkisel bir söylem değil; ekonomik, siyasi ve ahlâkî bir yeniden inşa hâline gelir. Bu yaklaşım, modern dünyada Müslümanların mağduriyet ya da kısa süreli öfke yerine, vahyin rehberliğinde bilinçli, ilkel ve kurucu bir tarihsel sorumluluk geliştirmesinin imkânını sunmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma boyunca Kur'an'ın adalet, infak, dayanışma, ekonomik sorumluluk ve zulme karşı tavır ilkeleri çerçevesinde Filistin bağlamında gelişen boykot hareketleri değerlendirilmiş; boykotun yalnızca tüketim temelli geçici bir protesto değil, daha geniş bir siyasal-ahlakî bilinç alanı oluşturabileceği ortaya konmuştur. Elde edilen temel sonuçlardan biri, Kur'ânî perspektifte ekonomik tüketimin sadece basit bir tercih olmadığıdır. Kur'an, insanın ekonomik faaliyetlerini doğrudan ahlâkî sorumluluk alanına yerleştirerek tüketim, yatırım, paylaşım ve dayanışmayı adaletin toplumsal görünürlüğüyle ilişkilendirmektedir. Bu nedenle Filistin gibi birtakım adaletsizlik ve işgal koşullarında geliştirilen ekonomik tepkiler, yalnızca politik tavır değil; aynı zamanda inanç, ahlâk ve sorumluluk ekseninde değerlendirilmesi gereken davranış biçimleridir. Ancak burada en önemli husus, ekonomik tepkinin yalnızca niyetle değil; yöntem, doğru bilgi, toplumsal etki ve alternatif üretim kapasitesiyle ölçülmesidir (Erdoğan, 2024).

Tartışmanın merkezinde yer alan en kritik mesele, boykotun sınırları ile imkânları arasındaki dengenin doğru kurulmasıdır. Günümüzde boykot çoğu zaman sosyal medya çağrıları, tüketici tepkileri veya sembolik reddiyeler üzerinden görünürlük kazanmaktadır. Bu görünürlük önemli olmakla birlikte, Kur'an'ın önerdiği dönüşüm yalnızca görünürlük değil, yapısal ahlâk üretimidir. Dolayısıyla yalnızca belirli markalardan uzak durmak, eğer yerini bilinçli ekonomik alternatiflere bırakmıyorsa, boykot sınırlı etki oluşturabilir. Kur'an'ın infak anlayışı burada belirleyici hâle gelir; çünkü infak, yalnızca vermek değil, adaletin dolaşımını güçlendirmektir. Bu bağlamda Filistin'e destek hareketlerinin uzun vadede daha etkili olabilmesi için tüketimden çekilme stratejisinin; yerel üretimi destekleme, adalet merkezli yatırımları geliştirme, sosyal finans yapıları kurma, insani yardımları kurumsallaştırma ve eğitimsel farkındalık çalışmalarının bütünleşmesi gerekmektedir.

Aksi durumda boykot, vicdani rahatlama sağlayan fakat sistemik dönüşüm kapasitesi zayıf kalan bir tepki biçimine dönüşmesi kaçınılmazdır.

Kur'an temelli yaklaşımın dikkat çektiği bir diğer önemli husus, bilgi ahlâkıdır. Modern dijital çağda insanlar yanlış bilgi, yanıltma haber veya doğrulanmamış içeriklerle kolayca yönlendirilebilmektedir. Hucurât süresi 6. ayetin ortaya koyduğu sorumluluk, Müslümanların yalnızca tepki veren değil; araştıran, doğrulayan ve bilinçli hareket eden kimseler olması gerektiğini göstermektedir. Bu durum, Filistin destek hareketlerinde ekonomik okuryazarlığın da gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Hangi şirketin, hangi yapının ya da hangi ekonomik ilişkinin doğrudan veya dolaylı biçimde zulüm mekanizmalarıyla bağlantılı olduğu dikkatle incelenmeden geliştirilen tepkiler, ahlâkî tutarlılığı zedeleyebilir. Bu nedenle Müslümanların boykotları, yalnızca slogan değil; veri, analiz ve stratejik bilinç temelli olmalıdır.

Çalışmanın önemli sonuçlarından biri de boykotun tek başına nihai çözüm olmadığıdır. Kur'an'ın yaklaşımı, zulmü reddederken aynı zamanda hakkı kurmayı hedefler. Bu nedenle ekonomik direnişin gerçek gücü, yalnızca zarar verme kapasitesinde değil; alternatif düzen kurabilme becerisindedir. Burada vakıf geleneği, zekât kurumları, sosyal yardımlaşma, faizsiz yatırım modelleri ve Müslümanlar arası ekonomik işbirliği gibi tarihsel ve çağdaş vesileler yeniden önem kazanmaktadır.

Tartışma bağlamında dikkat çeken bir başka nokta, ümmet bilincinin duygusal dayanışma ile stratejik organizasyon arasındaki farkıdır. Filistin meselesi çoğu zaman güçlü sembolik birliktelikler doğurmakta; ancak bu birlikteliklerin kurumsal karşılığı sınırlı kalabilmektedir. Kur'an'da kardeşlik ve dayanışma, yalnızca hissi bağlılık değil; sorumluluk paylaşımıdır. Bu nedenle eğitim kurumları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, finans kuruluşları ve medya arasında daha koordineli, uzun vadeli ve bilgi temelli dayanışma stratejileri geliştirilmelidir. Özellikle akademik dünyanın bu süreçteki rolü kritik önemdedir. Filistin meselesine ilişkin ahlâkî ekonomi, siyasal adalet, medya söylemi ve uluslararası hukuk alanlarında daha fazla disiplinlerarası çalışma üretilmesi, toplumsal farkındalığın teorik derinliğini artıracaktır.

Öneriler bağlamında ilk olarak, boykot hareketlerinin kısa vadeli kampanya mantığından çıkarılarak sürdürülebilir ekonomik bilinç programlarına dönüştürülmesi gerekmektedir. Camiler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve dijital platformlar üzerinden Kur'an temelli tüketim ahlâkı, ahlâkî finans ve ekonomik sorumluluk bilinci üzerine eğitim içerikleri geliştirilebilir. İkinci olarak, yalnızca dışlayıcı değil kurucu ekonomik modeller desteklenmelidir. Yerel üretim, Müslüman girişimcileri destekleme, insani yardım fonları, burs programları ve Filistinli üreticilere doğrudan destek sağlayacak ticaret mekanizmaları bu bağlamda önemlidir. Üçüncü olarak, Boykot çağrılarının güvenilir veri temelli olması, hem ahlâkî hem stratejik açıdan zorunludur. Dördüncü olarak, uluslararası hukuk ve insan hakları perspektifiyle boykotun ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Böylece mesele yalnızca dini ya da duygusal dayanışma değil; evrensel adalet talebi olarak da daha güçlü zemine kavuşabilir.

Sonuç olarak Filistin bağlamında boykotun Kur'an temelli değerlendirilmesi, ekonomik davranışın yalnızca bireysel tercih değil; tarihsel, ahlâkî ve siyasal sorumluluk taşıyan bir alan olduğunu göstermektedir. Boykot, bilgiye dayalı, ölçülü, adalet merkezli ve alternatif ekonomik yapılarla desteklendiğinde güçlü bir ahlâkî dirence dönüşebilir. Ancak bunun gerçekleşebilmesi için tepkisellikten alternatifler oluşturmaya, planlı hareket etmeye, anlık öfkeden bilinçli sorumluluğa geçmek gereklidir (Dal ve Toros, 2022: 44-46). Kur'an bu konuda sadece zulme mesafe koymayı değil; adaleti büyütecek yeni dolaşım biçimleri kurmayı hedefler. Bu nedenle günümüz Müslüman toplumların önündeki temel görev, Filistin meselesini yalnızca kriz anlarında yükselen bir vicdan çağrısı olarak değil; adalet, sorumluluk ve vahiy temelli ilkelerle sürekli bir tutumu inşa süreci olarak değerlendirebilmektir. Boykot konusunda asıl başarı, neyin boykot edildiğinden çok, adaletin hangi düzende bilinçli biçimde inşa edildiğinde ortaya çıkacaktır.

References

- Ağdemir, A. M. (2015). Ariel Sharon: Barıştan mı, yoksa savaştan mı yanaydı? *Turkish Studies*, 10(1), 9–22. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8506>
- Ağdemir, A. M. (2015). Çanakkale Savaşı'nda Yahudi katır birliği. *Turkish Studies*, 10(5), 47–58. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7791>
- Ağdemir, A.M., (2015). “Ariel Sharon: A man of peace or a man of war? / Ariel Sharon: Barıştan mı, yoksa savaştan mı yanaydı?”. *Turkish Studies -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı*, 10(9), 9-22. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8506>
- Akdeniz, S. (1968). Boykot ve işgallerin ardından. *İslam Medeniyeti Dergisi* 2/15.
- Altınsoy, Z. D. (2025). Siyasal teoloji ve güvenlik doktrini: İsrail’de dinsel söylemin *securitization* üzerindeki etkisi. *Turkish Studies - Comparative Religious Studies*, 20(2), 263–320. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89385>
- Arâbî, A. A. (2021). *el-Mukâtaatü’l-iktisâdiyye silâhu’ş-şu ‘ûb*. Müessesetü’s-Sebil.
- Asım, Ş. (2026). Filistin konulu modern Arap şiirinde sembolizm unsuru olan tarihi şahsiyetler. *Filistin Çalışmaları Bülteni*, 19 , 24-43. <https://doi.org/10.34230/fiad.1752480>.
- Askari, H., Iqbal, Z., Krichene, N., & Mirakhor, A. (2015). *Introduction to Islamic economics: Theory and application*. Wiley.
- Ateş, S. (2018). *Kur’an ansiklopedisi*. Yeni Ufuklar Neşriyat.
- Azimli, M. (2007). Mekke dönemindeki boykot yılları üzerine bazı mülâhazalar. *İstem Dergisi*.
- Bahar, H. (2024). Çağdaş Filistin şiirinde bir metafor olarak anahtar. *Turkish Studies - Language and Literature*, 19(Ö1), 19–30. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.78432>
- Balcı, İ. (2020). Muhasara. İçinde *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Balıkçı, Ş. (1997). Mekke döneminde müşriklerin Müslümanlara uyguladığı ambargo. *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*.
- Baş, A. (2019). Stratejik ittifakın ekonomik politığı: Türkiye-İsrail ekonomik ilişkileri (1948–1960). *Turkish Studies - Social Sciences*, 14(2), 163–184. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22915>
- Batmaz, Ş. (2008). Illegal Jewish-immigration policy in Palestine (periods of 1st and 2nd constitutional monarchy). *Turkish Studies*, 3(7), 219–229. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.266>
- Cabiri, M. Â. (2013). *Fehmu’l-Kur’ân: Siyer eşliğinde Kur’ân’ı anlamak* (M. Coşkun, Çev.). Mana Yayınları.
- Canak, E. (2015). İkinci Dünya Savaşı sırasında Balkanların işgalinin Türkiye’ye etkisi: Yahudi mülteciler meselesi. *Turkish Studies*, 10(9), 127–144. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8445>
- Cevherî, E. N. İ. b. H. (t.y.). *es-Sihâh tâcü’l-lüğâ* (A. A. Attâr, Thk., 4. bs.).
- Chapra, M. U. (2000). *The future of economics: An Islamic perspective*. Islamic Foundation.
- Chapra, M. U. (2008). *İslâm ve İktisadi Kalkınma* (A. Esen, Çev.). Cantaş Yayınları.

- Chomsky, N. (2006). Edward S. Herman. *Rıza üretimi: Kitle medyasının siyasi ekonomisi*. Aram Yayınları.
- Çetinkaya, Y. D. (2004). *1908 Osmanlı boykotu: Bir toplumsal hareketin analizi*. İletişim Yayınları.
- Çol, M. (2025). Muhammed Hâdî Marifet ve Muhammed Hüseyin ez-Zehebî'nin İsrâiliyata yaklaşımlarındaki mezhebî yönelimleri. *Turkish Studies - Comparative Religious Studies*, 20(3), 685–728. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89129>
- Dal, A., & Toros, S. (2022). Türkiye’de siyasal tüketiciliği anlamak: Etnosentrizm ve boykot katılımı arasındaki ilişki. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*.
- Daşdemir, Ö. (2017). Davutoğlu Süleyman hikâyesinde Tevrat kaynaklı dönüştürmeler. *Turkish Studies*, 12(5), 11–24. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11223>
- Davulcu, E., (2015). “1913-1914 Yıllarında yayınlanan çocuk dünyası ve çocuk duygusu dergileri ve ticaretin millileşmesi ve müslüman boykotajına ilişkin bu dergilerdeki yazılar / Çocuk dünyası and çocuk duygusu magazines published between 1913 and 1914 and writings in these magazines related to nationalization of the trade and muslim boycotting. *Turkish Studies -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. H. Ömer Karpuz Armağanı), Volume 10(14) <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8699>, p. 203-224
- Demir, İ. (2025). Gazze-Filistin bağlamında uluslararası silahlı çatışmalar ve çocuk eğitim hakkı. *Turkish Studies*, 20(3), 851–897. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87707>
- Demir, İ. (2026). International armed conflicts and children's right to education in the Gaza-Palestine context / Gazze-Filistin bağlamında uluslararası silahlı çatışmalar ve çocuk eğitim hakkı. *Turkish Studies*, 21(1), 851- 897. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.87707>
- Demir, Ş. (2011). Düünden bugüne Türkiye’nin Suriye ve Ortadoğu politikası. *Turkish Studies*, 6(3), 691–713. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.2275>
- Demircan, B., & Bircan, U. (2025). Hakikat, adalet ve temsil: İsrail–Gazze çatışmasında şiddet ve masumiyetin etik söylemler üzerinden inşası. *Turkish Studies - Comparative Religious Studies*, 20(4), 2561–2607. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.94228>
- Deniz, A., (2014). Sosyo-ekonomik boyutunda Osmanlı himayesinde yaşayan Ermenilerle etkileşimler. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(7) 261-288. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7062>
- Derveze, İ. (1997). *et-Tefsîru’l-hadîs: Nüzûl sırasına göre Kur’ân tefsiri* (Komisyon, Çev.). Ekin Yayınları.
- Doğanay, R. (2015). Enerji savaşları güncelinde tarihe bir atıf: Chester Projesi. *Turkish Studies*, 10(9), 169–192. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8449>
- Erdem, M. D. (2025). *Yüzyıllık soykırım (Filistin)*. Uzam Yayınları.
- Erdinçli, A. (2023). *Kur’ân-ı Kerim’de karşılıklı konuşmalar*. Safa Yayın Dağıtım.
- Erdinçli, A. (2024). *Kur’an-Siret bağlamında boykot*. Safa Yayın Dağıtım.
- Erkan, S. (2017). CIA günlük raporlarına göre İran’da Şah’ın devrilmesi. *Turkish Studies*, 12(13), 95–114. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11610>

- Erkmen, A. (2020). Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı sonundan 1960 darbesine kadar Ortadoğu politikaları. *Turkish Studies - Social Sciences*, 15(6), 1137–1156. <https://doi.org/10.47846/TurkishStudies.46763>
- Fazlur Rahman. (2007). *Ana konularıyla Kur'an* (A. Açıkgeç, Çev.). Ankara Okulu Yayınları.
- Gazâlî, A. H. (1993). *el-Mustasfâ min İlmi'l-Usûl*. Dâru'l-kutubu'l-ilmîyye.
- Güdül, S. (2018). Lübnan İç Savaşı'nda Filistinli örgütlerin rolü. *Turkish Studies*, 13(24), 251–269. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14008>
- Günaydın, N. (2015). Yahudiler'den Filistinlilere uzanan “evsizlik” olgusu. *Turkish Studies*, 10(8), 1247–1258. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8305>
- Günaydın, N. (2015). The phenomenon of “homelessness” from the jews to the Palestinians. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 10(8), 1247-1258, <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8305>
- Güngör, H. (2019). Türkiye ve Savaş Mülteci Kurulu'nun Balkan Yahudilerini kurtarma faaliyetleri. *Turkish Studies - History*, 14(4), 847–860. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.37879>
- Güven, F. (2018). John Updike'in *Terrorist* adlı eserinde şarkiyatçılık. *Turkish Studies*, 13(20), 215–237. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13436>
- Güzel, E. (2020). Fransız ressam Alexandre Bida'nın resimlerinde oryantalist etkiler. *Turkish Studies*, 15(2), 3749–3765. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39884>
- Halefullah, M. A. (2002). *Kur'an'da anlatım sanatı* (Ş. Karataş, Çev.). Ankara Okulu Yayınları.
- Has, K. (2015). Tanrı anlayış(lar)ının tezahürü: Yahve'den İsa'ya geç(emey)iş sorunu üzerine. *Turkish Studies*, 10(5), 1085–1096. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6779>
- İbn Âşûr, M. Tahir. (2013). *İslam hukuk felsefesi*. (Mehmet Erdoğan ve Vecdi Akyüz Çev.) Rağbet Yayınları.
- İnce, M. (2018). Trump'ın Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanımasının Türk basınındaki yansımaları. *Turkish Studies*, 13(26), 273–289. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13452>
- İzutsu, T. (2010). *Kur'an'da dinî ve ahlâkî kavramlar* (S. Ayaz, Çev.). Pınar Yayınları.
- Kahf, M. (2019). İslam iktisadının temelleri: Kurumlar ve kuramlar (N. Tüysüz, Çev.). İktisat Yayınları.
- Kashiem, M. A. A. (2020). Yeni milenyumda Türkiye yanlısı Arap duruşu: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Turkish Studies - Social Sciences*, 15(4), 647–661. <https://doi.org/10.47356/TurkishStudies.44219>
- Kaş, A. (2025). Gassân Kenefânî'nin öykülerinde aile, dil ve kimlik aktarımı: *Hüzünlü Portakallar Yurdu ve Sınırın En Uzağında* üzerine bir inceleme. *Turkish Studies - Language and Literature*, 20(3), 1085–1133. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89633>
- Kavut, A. (2025). Faiz yasağının normatif çerçevesi: Yahudi ve Hanefî geleneklerde iç-dış ayrımı ve modern finansal etkileri. *Turkish Studies - Comparative Religious Studies*, 20(2), 525–539. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82133>
- Kayhan, M. (2018). Benî İsrâil suresinden istisna edilen ve Medenî kabul edilen ayetlerin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 13(2), 221–250. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13782>

- Kaymak G., Aykaç N.Ö., (2014). Milliyetçi kimliğin dönüşümü. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9*(11), 333-344, <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7424>
- Kızılboğa Özaslan, R. (2015). Türkiye’de yerel yönetim bakanlığı deneyimi ve günümüzdeki gerekliliğinin sorgulanması. *Turkish Studies*, 10(10), 351–366. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7535>
- Kızılsöker, A. (2024). Kudüs veya Mescid-i Aksâ ile ilgili ayetlerin bağlamında verilen mesajlar doğrultusunda İsrail işgalinden kurtulmanın imkânı. *Turkish Studies - Comparative Religious Studies*, 19(2), 541–558. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.79048>
- Koç, A. (2025). Grid formunun öyküsü ve çağdaş sanatta grid formu. *Turkish Studies*, 20(2), 1677–1711. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.76438>
- Koyuncu, F. (2015). Son dönem Osmanlı âlim ve ediplerinden Rusçuklu Mehmed Hayri ve *Siyer-i Fârûk* isimli eseri. *Turkish Studies*, 10(13), 897–922. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8772>
- Köroğlu, A. (2018). 1948 ve 1967 Arap-İsrail savaşlarını Türkiye İslamcılık düşüncesi üzerinden okumak: Süreklilik ve kırılmalar. *Turkish Studies*, 13(17), 303–319. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13522>
- Krister, M. J. (2002). Peygamber’in pazarı (A. Kahraman, Çev.). *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(2), 24–29.
- Kuran, T. (2012). *Yollar Ayrılırken - Ortadoğunun Geri Kalma Sürecinde İslam Hukukunun Rolü*. Yapı Kredi Yayınları.
- Kurt, A. O. (2016). Yahudilikte levirat evlilik: Geleneğin tutsak ettiği kadınlar. *Turkish Studies*, 11(2), 245–266. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.10083>
- Kurt, G., & Akgedik, Ü. (2024). Eleştirel söylem analizi bağlamında İsrail’in 2023 Gazze saldırısı: BBC ve Al Jazeera örneği. *Turkish Studies - Language and Literature*, 19(Ö1), 227–242. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.76805>
- Kurtubî, E. A. M. b. A. E. B. (2006). *Câmiu’l-ahkâmî’l-Kur’ân* (A. b. A. et-Türkî, Thk.). Müessesetü’r-Risâle.
- Kutub, S. (2000). *Fi zilâli’l-Kur’ân*. Dâru’ş-Şuruk.
- Nasr, S. H. (2000). *İslam’da düşünce ve hayat* (F. Tatlılıoğlu, Çev.). İnsan Yayınları.
- Öztürk, A., & Nart, S. (2021). Tüketici boykot davranışının belirleyicileri üzerine bir araştırma: Ağızdan ağıza iletişimin aracılık rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 660-687. <https://doi.org/10.17755/esosder.784595>
- Râgıb el-İsfahânî. (1412). *el-Müfredât fî garîbi’l-Kur’ân* (S. A. ed-Dâvûdî, Thk., 1. bs.).
- Râzî, F. (2000). *Mefâtîhu’l-gayb* (Cilt 18). Beyrut: Dâru’l-Fikr.
- Sa’dûn, Â. b. A. (2008). *el-Mukâtaatü’l-iktisâdiyye te’sîlahâ’s-şer’î vâkıhâ ve’l-me’mûl lehâ*. Dâru’t-Tâbiîn.
- Sipahioğlu, A. (2015). *Vahiy ve muhasara*. Pınar Yayınevi.
- Şahin, M. H. (2021). Tefsirde İsrâiliyat tartışmaları: Mukâtil b. Süleyman ile Muhammed Âbid el-Câbirî örneği. *Turkish Studies - Comparative Religious Studies*, 16(1), 85–101. <https://doi.org/10.47091/TurkishStudies.49415>

-
- Tabakoğlu, A. (2013). *İslam iktisadına giriş*. Dergâh Yayınları.
- Uysal, A., & Cömert, Y. (2017). Tüketici boykotu katılım güdülleri: Muş ili örneği. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 8(1), 97-125.
- Wilson, R. (1998). Islamic economics: Utopia and reality. *Middle East Studies Association Bulletin*, 32(2), 177-185.
- Yazır, E.M.H. (1979). *Hak Dini Kur'an dili*. Eser Yayınları.
- Yiğit Y., (2015). II. Balkan Savaşı'na yeni yaklaşımlar: Teşkilat-ı Mahsusa'nın kökenleri. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10*(1), 825-837. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7891>
- Zemahşerî, C. M. b. Ö. (1995). *Tefsîru'l-Keşşâf an hakâiki gavâmidi't-tenzîl ve uyûni'l-ekâvîli fî vucûhi't-te'vîl*. Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye.

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

The author(s) declare that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere. All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The author(s) confirm that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

All authors have significantly contributed to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. All authors have read and approved the final version of the manuscript and agree to its submission and publication.

Conflict of Interest

The author(s) declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author(s). Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author(s).

Copyright and Permissions

The author(s) confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

All authors confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Yazar(lar), bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Yazar(lar), çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Tüm yazarlar çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin hazırlanmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuyup onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir.

Çıkar Çatışması

Yazar(lar), bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar(lar) tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazar(lar)a aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazar(lar), telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuduklarını, onayladıklarını ve yayımlanmasını kabul ettiklerini beyan eder.